NATIONAL LIBRARY
JUL 21 1971
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

B10 1/A/16/17

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRIŠS SIDARS. Telephones: 921—7121; 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, JUNE 23, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

50. N-RS. TREŠDIENA, 1971. GADA 23. JŪNIJS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vaditājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vaditāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

LĪGOSVĒTKOS Elmāra Damberga zīmējums

A. Sedasdēls

Saulgriežu nakti

Ticējumiem, paražām un skaistumu rotāta tā ik gadus atnāk sērst, ziedu vainagu aplikusi un tālu skanīgu dvēseli. Kas gan spēj iztulkot un pilnīgi izprast Līgo nakts mistēriju, kuŗa nav mitējusies kopš gadu simteņiem, vēl lepna un varena zibsnīdama arī mūsu dienās, kuŗām gan aprāvies senatnīgais gaišums un brīvības elpa. Jo mums šī nakts jāsaņem, ar paskumju dvēseli stāvot svešajā zemē. Kā mēs paši vairs neesam tādi, kādus mūs zināja dzimtene, tā arī Līgo nakts it kā aizskan ar dobjāku un tumšāku apakštoni.

Varbūt mūsos nav vairs īstas liksmības? Dziedot un dzirdot līgo dziesmas, mūsu pārdomām nostājas kas liels un vienojošs: tā ir mūsu tauta dzimtenē, ar laupītu līgo prieku, izjūtu un pārdzīvojumu.

Zāļu nakts burvība, kas viz neaprakstāmā skaistumā, ir dzīva un dzīvinoša tikai tad, ja zeme ir brīva un cilvēku dvēselēm ļauts izskanēt patiesā apmierinātībā par dzīvi un darbu savā zemē. Vai dzimtenē degtajām jāņugunīm vēl ir ttā atblāzma, kad tās brīvi sasaucās no mājas uz māju, no pakalna uz pakalnu? Līgo nakts un tās uzraustie pārdzīvojumi un jūtoņa nav šķirami no arāju cilts darba, dzīves un pūliņiem.

Kur gan šodien meklēt šo cilti? Tādas sen vairs nav. Sarkanā vagara pātaga šmiukst kolchozu laukos, kur mīžam veco un uztiecīgo zemi tagad urbina vergu bars.

Par ko tas lai dzied Jāņu naktī?

Par ko tas lai priecājas, ja savu nākotni tas neredz tālāk par vienu dienu, ja savā dzīvē un ģimenē tas var sagādāt tikai minimālo eksistenci?

Verdzinātāju melīgā balss, lidzīgi melnai čūskai uz akmens, nerimst izkliegt labumus Latvijas laukos un tīrumos, kādus kolchozniekiem sagādājot padomju vara ar saviem vagariem.

Šai laikā ir radušās daudzas plaisas tērauda aizkarā, pa kuŗām arī mēs no brīvajām zemēm varam ieskatīties viņā pusē.

Patiesība ir citāda, nekā mums to vēsta vergu turētāji, kas ar leijerkastes vienmuļību grież vienus un tos pašus melus.

Mēs zinām: viss ir vai nu nodārdīts vai pārveidots pēc viņu ģīmja un līdzības. Tie ir uzdrīkstējušies pat piesārņot mūsu līgodziesmas, pielāgojot tās apstākļiem un vajadzībām, dziedot un nirgājoties par slinkiem vai nolaidīgiem kolchozu strādniekiem un amatvīriem. Līgo naktij ir dota rūgta pieskaņa: no parastā prieka vai līksmīgas izjūtas tur nav ne jausmas.

Miestiņa kausu tur vairs neci lā saulgriežu nakts nemirstīgi skaistās mistērijas uztverei vai pārdzīvojumam, bet gan skurbinošais malks noguldz līgotājā, lai aizmirstu dzīves smagmi, diendienas rūgtumu un nākotni, kuŗā neatrast neviena cerības stariņa.

Saulgriežu nakts ar savu tālu sadzirdamo „līgo" uznirst visā savā burvībā vienīgi brīvā zemē, ar brīvu arāju cilti, tās darbu un centieniem. Tur vajadzīga ganiņa dziesma, kad tas zāļu vakarā agrāk kā citu reizi pārdzen mājās leknu zāli piebarotu ganāmpulku. Tur brīvi viļņojas rudzu druva, kuŗas zelts pieder tam, kas arsis, sējis un ievācis ražu. Tur plavu sulīgā zāle, piebārstīta puķēm, ko saule un vējš pārvērš smaržīgā siena stirpās, lai pilnam apmierinātu ganāmpulka kāri rudens un ziemas mēnešos. Bet kolchozos tam noskaitīta norma un bieži vien siena vietā tam pasniedz partijas izgudrotu ēsmu, kas gatavota no egļu skujām ar salmu piejaukumu...

Saulgriežu nakts ir daudz zaudējusi no sava skaistuma un simbolikas arī tamdēļ, ka verdzinātie ļaudis arvien vairāk pārvācas no laukiem uz pilsētām, tā pazaudējot pamatu zem kājām.

Cik ilgi vēl saule būs tinusies miglā, aizsegdama savu vaigu? Un vai vispār tā jebkādreiz uzlīgos varavīksnas krāsās, kādām tā rotājas rītā pēc Jāņu nakts? Kas to lai pasaka? Kas to lai zina?

Vienīgi sirdsbalss un ticības spēks drošina: saulgriežu nakts mistērija ir kā daļa no mūsu tautas dzīves un dzīvības, kas nekad nav pilnīgi pagaisusi. Varbūt tikai uz laiku to ieskāvusi tumsa un sāpes.

Pārstiepsim sapņu un cerību tiltus: uz dzimteni, šai naktī tiekoties un līgojot kopā ar tiem, kuŗiem apdzēsts īstais saulgriežu nakts gaišums un izjūtas, bet kuŗi vēl dziļi sirdī glabā cerību īstajam „līgo".

Jānis Tanks

JĀŅUGUNIS

Met jaunu šķilu Jāņu ugunskurā,
lai sadeg visas tavas zemes sāpes,
liec tai klāt vēl otru šķilu
un sadedzini visas savas bēdas.

Liec gaiši kvēlot savam ugunskuram,
liec liesmām atplaiksnīties savā kausā,
liec vainagu uz savas galvas,
liec naktī traukties savam „Līgo"!

Tas spēks, ko Jāņu naktī dzersi,
tā dziesma, ko tev izkliegs sirds,
nekad no tautas neļaus nomaldīties,
kā uguns strāvos asinīs.

STINGRA ŽŪRIJA

DAUGAVAS VANAGU 3. KULTŪRAS GODALGA SADALĪTA GLEZNOTĀJIEM GVIDO BRŪVERIM UN VISVALDIM REINHOLDAM

Daugas Vanagu 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidija pēdējā sēdē, kas notika 17. jūnijā DV namā Toronto, priekšsēdis E. Krūka ziņoja, ka izvērtēti iesūtītie darbi tēlotājmākslas izstādei un piešķirta trešā Kultūras godalga, kuŗu DV organizācija sakarā ar 25 darbības gadiem bija izziņojusi paliekamu mākslas darbu radīšanai un kultūras jaunrades veicināšanai.

Tēlotājmākslas darbu sacensības un 1000 dol. godalgas piešķiršanas žūrijas komisijas sēde notika 12. jūnijā Latviešu namā Toronto. Ierasties aizkavētā prof. A. Annus vietā ar pārējo komisijas locekļu un DV organizācijas priekšnieka V. Haznera piekrišanu žūrijas komisijā pieaicināja prof. Jāni Siliņu no ASV, bet pārējie balss tiesīgie komisijas locekļi bija mākslinieki Eduards Dzenis, Arnolds Nulītis un Tālivaldis Ķiķauka no Kanadas, bet bez balss tiesībām žūrijas komisijas sēdē piedalījās arī DV 2. globālo dienu rīcības komitejas priekšsēdis E. Krūka, kuŗu izraudzīja arī par žūrijas komisijas priekšsēdi, un globālo dienu tēlotājmākslas izstādes organizētājs V. Šteinmillers.

Izšķirot DV Kultūras balvas 1000 dol apmērā ieguvēju, balss tiesīgie žūrijas komisijas locekļi atzina, ka no iesūtītajiem darbiem neviens pilnā mērā neatbilst izsludinātās sacensības galvenajai domai, ka godalgojamam darbam jābūt lielam un ar paliekamu vērtību, tādēļ vienojās godalgu sadalīt. Gala izvēlei izšķirojot 6 darbus, žūrija beidzot vienojās godalgot Visvalža Reinholda (Kanadā) darbu „Senatne" un Gvido Brūveŗa (Arģentīnā) darbu „Nemierīgie laiki", ierosinot abiem autoriem godalgā piešķirt ik 400 dol., lai nebūtu pārsniegts Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda goda balvu lielums. Kā DV globālo dienu rīcības komitejas prezidija sēdē paskaidroja E. Krūka, šo žūrijas komisijas ierosinājumu vēl jāapstiprina DV centrālajai valdei, kā tas jau notika attiecīgā gadījumā uz 250 dol. atzinības balvas piešķiršanu dzejniecei Gunai Ikonai literatūras sacensībā, jo sacensību noteikumos gan paredzēta 1000 dol. balvas sadalīšana, bet ne vairāk kā divās daļās. Paskaidrojumos rīcības komitejai E. Krūka arī norādīja, ka no 3 izsludinātajām sacensībām par 1000 dol. Kultūras balvām liels un paliekams darbs radīts vienīgi mūzikā, par ko komponistam Jānim Norvilim arī piešķirta Kultūras balva pilnā apmērā.

Abu izraudzīto darbu apbalvojuma motīvējumi T. Ķiķaukas žūrijas komisijas uzdevumā rakstītie formulējumi ir šādi: „Žūrijas komisija atzīst, ka Visvalža Reinholda 'Senatne' atspoguļo nopietnu meklējumu, kuŗa tradicionālo formu atskaņas iegūst individuālu un modernizētu izteiksmi kopā ar labu prasmi metallapstrādāšanā. Senatnes izjūta te nav traktēta etnogrāfiski, bet plastiskā formu sadarā mākslinieks turpina savu agrāk pasākto ceļu. — Tāpat žūrijas komisija atzīst, ka Gvido Brūveŗa darbs 'Nemierīgie laiki', zināmā mērā balstīdamies uz Ādama Alkšņa motīvu un veidodams to jau modernākā ekspresīvā un dekorātīvā uztverē, Gvido Brūveris, savā trejdeksnī tiekdamies uz monumentālitāti, uzrāda svarīgu formu veidojumu."

Žūrijas komisija savam uzdevumam piegāja ar lielu nopietnību un veltīja trīs stundas sacensībai un reizē ar to DV 2. globālo dienu tēlotājmākslas izstādei iesūtīto darbu izvērtēšanai, būdama arī ļoti stingra un prasīga, jo 14 darbu kvalitāti atzina par nepietiekamu uzņemšanai izstādes klāstā. Tā kā prof. Augusts Annus, ierodoties uz žūrijas komisijas sēdi, bija paredzējis paņemt līdz savus un dēla Jāņa Annusa darbus, taču izrādījās kavēts 12. jūnija sēdē ierasties, tad žūrijas komisija nolēma pieļaut izstādīt abu mākslinieku jau agrāk pieteiktos, bet komisijas neredzētos darbus, jo par to kvalitāti šaubu nevarētu būt. Turpretim divas dāmas, kas speciāli automašīnā bija vedušas dažus darbus izstādei no Čikagas, tālo ceļu bija mērojušas veltīgi, jo ieradās Toronto vienu stundu par vēlu, un žūrijas komisija darbus vairs nepieņēma.

Tēlotājmākslas sacensībai un izstādei pavisam 31 autors bija iesūtījis 51 darbu, no kuŗiem žūrijas komisija pēc rūpīgas izvērtēšanas par izstādīšanai piemērotiem atzina 24 autoru 37 darbus. DV globālo dienu rīcības komitejas prezidijs 17. jūnija sēdē vienojās, ka no tēlotājmākslas izstādē pārdotajiem darbiem 20% paturami rīkotājiem.

(Turpinājums 4. lpp.)

Daugavas Vanagu 2. Globālās dienas ir klāt!

VĒRTĪGI REFERĀTI VISIEM:

Svētdien, 27. jūnijā,

Varoņu piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā plkst. 18.00.

Pirmdien, 28. jūnijā,

I. Saksa — „Latviešu nacionālās mūzikas problēmas".

A. Svennes — „Kreditsabiedrības kā audzinošas iestādes finanču jautājumos."

Otrdien, 29. jūnijā,

Dr. L. Skultānes-Zariņas — „Morāle un padomju režīms" DV namā, 125 Broadview avēnijā.

Trešdien, 30. jūnijā,

filmas „Latvija 50 gados" izrāde Jarvis vidusskolā.

Ceturtdien, 1. jūlijā,

sākot no plkst. 10.00, sekojoši referāti DV namā.

archibīskapa A. Lūša — „Trimda un brīvība".

Voldemāra Lagzdiņa — „Cēdelgemas gars."

Viļa Haznera — „Mūsu stāja".

Viļa Tomsona — „Ārējā informācija kā Latvijas valsts neatkarības paudēja."

Viktora Upeslāča — „Ārējās informācijas uzdevumi un līdzekļi to reālizēšanai."

Mag. iur. V. Skultāna — „Jaunākie atklājumi par mūsu neatkarības bojā eju 1939./1940. gadā."

Uldis Grava atbild

Ar interesi izlasīju Ulža Paipala rakstu „Latvija Amerikā" 9. jūnija numurā par sadarbības trūkumu Ziemeļamerikas Latviešu Kultūras fondā un starp ALA un LNAK. Kaut gan ieraksti „avīžnieka piezīmju blokā" bija ļoti kritiski pret mani, ALA valdi un ASV dzīvojošo sastāvu Kultūras Fondā, domāju, ka ikviena šāda veida apcere, pozitīva vai negātīva, var tikai modināt lielāku interesi mūsu nacionālā un kultūras darbā. Un nav jau tā, ka esmu nepārtraukti kritizēts — pirmo reizi manā sabiedriskā darbībā pat apcerēts un izcelts mans augums, nosaucot mani par „lielo brāli". Šādā interpretācijā nemaz nedomāju runāt par to, ka „Uldis Paipals pauž nepatiesību", kādas bažas nomāc autoru viņa paša gala vārdos.

Svarīgākā daļa publicētā rakstā grozās ap ZAKF, kopēju LNAK un ALA pasākumu. Vai pieškīrumi atspoguļo mūsu sabiedrības vēlmes? Lai to noskaidrotu, ALA šogad izveda divas aptaujas — a) pie kultūras un sabiedriskiem darbiniekiem un b) pie pašiem ziedotājiem, pievienojot veidlapu visiem pa pastu piesūtītiem aicinājumiem ziedot. Rezultāti pārsteidzoši apstiprina, ka Kultūras Fonda iepriekšējie un tagadējie piešķīrumi ir bijuši pareizi. Sabiedrības pieteiktās prioritātes ir latviešu skolu darbs (35%), jaunatnes pasākumi (27%), mūzikas un mākslas atbalsts (15%), kultūras propaganda (11%) u. t. t. Gadu tecējumā Kultūras fonda piešķīrumi ir arī parādījuši to pašu šķērsgriezumu. Tāpēc arī ASV latvieši šogad ziedojumos ir pat pārsnieguši uzstādīto $15.000 mērķi. Ja vēl pieskaitām Kanadas latviešu ziedoto daļu, ap $500, tad tieši šogad Ziemeļamerikas latvieši Kultūras fondam personīgos ziedojumos ir saziedojuši vislielāko summu Fonda vēsturē.

Bet lādēļ Kanadas latviešu ziedotā daļa ir 30 reizes mazāka kā ASV latviešu, lai gan latviešu skaits ir tikai 3 reizes mazāks? Vai Kanadas devums varētu būt lielāks? Domāju, ka jā. Pirmkārt, palīdzētu, ja būtu gadskārtēja ziedojumu akcija tikai Kultūras Fondam, jo pašreizējā ziedojumu vākšanā Kanadā Fonds ir piemirsts it kā starp citu. Otrkārt, ziedojumu vākšanā jāuzstāda zināms mērķis un jāizstrādā plāns, kā to sasniegt. Treškārt, jāatzīst, ka Fonda pirmais uzdevums nav Kultūras jaunrades apgalvošana, bet gan visas mūsu kultūras darba atbalsts — ieskaitot latvisko audzināšanu, jaunatnes rosmes, zinātniskus pētījumus, mūziku, mākslu, literatūru un Kultūras darba organizēšanu.

Šīm pēdējā, trešā, punktā tiešām pašlaik pastāv atšķirības Fonda darbības un uzbūves komisijā starp ASV un Kanadas locekļiem. Šīs atšķirības ir jāizdebatē, jāuzklausa arī pati sabiedrība, bet tas vien, ka pastāv domu dažādība, nenozīmē, ka nevarētu būt sadarbība un saskaņotība. ALA izvirzītā komisija, ALA valde un pat ALA kongress ir ieskatos, ka a) apbalvojumi ir ierobežojami uz kādu noteiktu procentu, piem. 20% no līdzekļiem, jo citām vajadzībām piešķirama lielāka prioritāte; b) apbalvojumu piešķiršanā pielietojams lielāks elastīgums — piešķiramas goda balvas, vai izsludināmas sacensības, vai publicējami, vai ieskaņojami godalgotie darbi, vai līdzekļi attiecīgā sekcijā uzkrājami vairākus gadus kādam lielākam apbalvojuma projektam; c) darbu izvērtēšana atstājama speciālistiem. Tātad — tauta nosaka vadlīnijas līdzekļu sadales posteņiem, bet pašus apbalvojumus piešķir lietpratēji. Šo principu pieņemšanā vai noraidīšanā ir vajadzīgas debates, ne jautājumā vai Uldim Paipalam patik vai nepatīk Ilzes Šķipsnas „Neapsolītās zemes" vai Hugo Vitola „Atmodinātās atbalsis".

Gaŗāmejot jāpieskaŗās arī avīžnieka pieminētām „trīs sadarbības dīvainībām". 1) Par LNAK un ALA kopsēdi Sirakūzās 24. oktobrī vienojos telefoniski ar LNAK valdes priekšsēdi Tālivaldi Kronbergu, jo datums abām pusēm bija izdevīgs un vieta ģeografiskā centrā (LNAK locekļiem 5 stundu brauciens no Toronto, ALA locekļiem caurmērā 10 stundu brauciens no austrumu piekrastes pilsētām). Kad nedēļu vēlāk vairāki LNAK valdes locekļi vēlējās datumu mainīt, to vairs nevarēja izdarīt, jo paziņojumi jau bija izsūtīti. 2) Kultūras Fonda darbības komitejas Kanadas un ASV locekļi ģeografisko attālumu dēļ nav sanākuši kopā līdz šim, bet katra puse rūpīgi izstrādājusi savus priekšlikumus. Kur un kad notiks kopējā apspriede? Š. g. 1. jūlijā — Toronto. 3) Kultūras Fonda gadskārtējā sēde turpat 20 gadus ir notikusi vienu nedēļu pirms ALA kongresa — datumi zināmi, tātad, turpat pus gadu, kaut vietas izvēle tika izdarīta tikai mēnesi iepriekš.

Atbildot uz šiem minētiem 3 piemēriem par it kā Amerikas latviešu uzkundzēšanos, ceru, ka katrs lasītājs sapratīs arī manu viedokli, ka „lielā brāļa" apzīmējumu nopietni ņemt nevaru. Sadarbība starp Kronbergu un Gravu, ALA un LNAK, un visām Brīvās pasaules latviešu apvienībā sastāvošām centrālām organizācijām ir laba, jo kopējais mērķis visiem ir viens. Nākošo mēnesi BPLA atkal noturēs savu valdes sēdi turpat, kur iepriekšējo reizi. Kur? — Toronto. Tur tiks izrādīta arī ALA filma „Latvijas 50 gadi". No atlikuma 50% nodos BPLA, 30% LNAK, bet īpašniece ALA paturēs tikai 20%. Atkal „dīvaina sadarbība"! Kaut tādu būtu vairāk!

Uldis Grava,
ALA un ZALKF
valžu priekšsēdis

Ciniķis vai politisks grūtgalvis?

Kanadas latviešiem nebūs pagājusi garām asā kritika kanadiešu presē, ko ministru prezidents Trudo pēc atgriešanās no apmeklējuma Pad. savienībā sanēma par Maskavā parakstīto „draudzības līgumu" bez parlamenta ziņas resp. bez tautas akcepta. Latvijas Amerikā 48. numurā baltiešu domas šai lietā izteica igaunu balss rakstā „Vai Kanada ievirzās padomju iespaida sfairā?". Kanadiešu dienas laikrakstā „The Telegram" to darīja politisko ziņu komentātors Lubors Zinks rakstā „Padomju komūnikē ir farss" (Soviet communique is a farce) 10. jūnija numurā.

Savā rakstā Zinks Maskavas komūnikē vārdus par Kanadas centieniem kopīgi ar Pad. savienību „normālizēt visu Eiropas valstu attieksmes uz neatkarības, suverēnitātes, territoriālās neaizkaramības bazēs" u. t. t. u. t. t. savelk vienā skaidrā jēdzienā: „Kas par farsu!" Varētu piebilst — nožēlojams farss, jo mums darīšana ar profesoru, kuŗam, spriežot pēc viņa rakstiem, komūnisms nav gluži svešs un no kuŗa kā daudznāciju valsts pašreizējā augstākā reprezentanta kā pašu par sevi saprotamu varētu gaidīt daudzmaz pietiekamas zināšanas pēdējo 50 gadu pasaules vēsturē.

L. Zinks pasvītro, ka tas, ko Trudo solījies atbalstīt, taču ir valstu attieksmju „normālizēšanas" process padomju izpratnē, visiem zināmā „varas lietošana, neatkarīgu Eiropas valstu territoriālās integritātes un suverēnitātes pārkāpšana, kā arī varmācīga iejaukšanās citu valstu iekšējās lietās." Viņš jautā: „Ar kādām tiesībām Trudo atbalsta padomju starptautisko gangsterismu visu kanadiešu vārdā? Savā vēlēšanu kampaņā viņš taču šādu nolūku nepauda. Viņš to pat nepārrunāja ar savas partijas

(Beigas 4. lpp.)

MODERNĀS LIELPILSĒTAS GAĪSMAS
Toronto pilsētas valdes nams fotografa Aleksandra Kalniņa skatījumā.

LATVIJA

50. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 23. JŪNIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Ārijs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 768—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības izmāt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīga lieksme un ne tatrē gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$3.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTAJU VĒSTULES

DRAUDZĪBA AR KREMĻA KLIĶI, BET NE PADOMJU TAUTAM

Tiem, kas kādu laiku jau dzīvojuši komūnistu iekārtas „labumos", Kanadas ministru prezidenta Trudo un viņa pavadoņu ceļojums uz Pad. savienību, ko pats Trudo uzskata par „ielu, vēsturisku notikumu", protams, nekādas ilūzijas nerada. Tomēr interesanti dzirdēt arī to kanadiešu domas, kas šai jūsmošanai nepiekrīt.

Toronto universitātes administrātīvo studiju vadītājs Dr. Džēms Dīills laikrakstā „The Telegram" skaidri pasaka, ka Kanadas ministru prezidenta ceļojums uzskatāms par mēģinājumu padarīt mūs aklus pret padomju īstenību. Autors, kas pats apceļojis vairākas padomju republikas, izsakās, ka pat tajās no viņām, kas bija jau sasniegušas augstāku ražošanu, kā, piemēram Čechoslovakija un Ungārija, zem padomju varas izjūtams ārkārtējs patēriņpreču trūkums, un ka pat kādas mazas Ontario pilsētiņas veikalos šo preču izvēle ir dauudz plašāka nekā vislielākajos padomju iepirkšanās centros. Ārkārtīgi trūcīga ir arī dzīvokļu apgāde. Profesora secinājums ir, ka galvenais cēlonis visam tam aiz dzelzs aizkara ir milzīgā nebrīvība. Lubors Zinks savukārt uzsver, ka daudz kanadiešu ārkārtīgi maldās jautājumā par draudzību ar Pad. savienību, neapzinoties, ka padomju tautām nav pat viselementārākās brīvības un ka tās ir vienkārša, smagi apspiesta vergu masa, kā to spilgti apraksta nesen Montrealē iznākušā grāmatā „Magadan" Michails Solomons Magadana ir vergu nometne, kuŗā autors pats pavadījis 17 gadus, var teikt, „pats uz savas ādas" izjutis, ko nozīmē šī iekārta. Šīs grāmatas ievadā dzejnieks Irvings Leitons piebilst, ka to izlasot, savās sirdīs un domās mēs pratīsim daudz labāk novērtēt, cik augstu vērtējama mūsu pašu rietumnieciskā brīvība.

Lubors Zinks piebilst, ka Trudo ar Brežņevu un Kosīginu noslēgtai draudzībai ir maz vērtības un maz sakara ar pašu ne brīvo krievu vergu tautu. Pat komūnistu partijā ir tikai 5% iedzīvotāju, pie tam valsts varā arī tiem ir visai niecīga teikšana, jo varu stingri savās rokās tur neliela diktātoru grupa. Tādēļ runāt vai pat jūsmot par it kā panākto draudzību ar padomju tautām, ir liels absurds un naivāko kanadiešu acu apmānīšana.

Sk., Toronto sūtot mākslinieciem, rakstniekiem un žurnālistiem pāris duču ielūgumu. Tiem kas piedalījās izstādē, vai rakstnieku pēcpusdienā, ieejā bija brīva arī teātrī un operā, bet daudz šo brīvbiļetnieku nebija, jo tālā ceļa dēļ visi ielūgtie viesi nespēja ierasties. No Anglijas bija piesūtīti tikai darbi. Rakstnieku parādē no 13 aicinātiem bija ieradušies tikai 7.

Aizbildināšanās ar naudas, vai laika trūkumu te atkrīt. Nevis pārmetums, bet fakts ir tas, ka bijušie latviešu leģionāri — kultūrālo darbu darītāji Toronto DV dienās nav vairs „modē".

Egils Kalme, Ņujorkā

★

TO NEAIZMIRSTSIM NAKAMAJĀS VĒLĒŠANAS

Kanadas ministru prezidenta Trudo viesošanās Pad. savienībā parādīja viņa politisko nostāju. Ja kādam vēl līdz šim varēja par to būt kādas šaubas, tad tagad, liekas, tās būs izkliedētas. Apgalvojums, ka padomju republiku savienībai ir zināma līdzība ar Kanadas provinču federāciju, ir, maigi izsakoties, ļoti naivs. Vai Kanadas ministru prezidents tiešām nezinātu, ka, piemēram, Baltijas valstis ir okupētas zemes, kas ar brutālu varu iekļautas Pad. savienībā? Šāds salīdzinājums ir apvainojums okupēto zemju tautām un šo tautu piederīgajiem brīvajā pasaulē.

Nav šaubu, ka Trudo to visu zina, bet viņš tomēr ar mieru sēdēt pie viena galda ar citu tautu apspiedējiem lai varbūt iegūtu kādu tirdzniecisku darījumu ar Pad. savienību.

Cerams, ka apspiesto tautu piederīgie Kanadā to neaizmirsīs nākošajās vēlēšanās.

O. Ieviņš, Hamiltonā

★

VECMODĪGIE „MORI"

Nujorkas latviešu laikraksta 12. maija numurā es rakstīju: „Kā ar latviešu leģionāriem, kas gūstekņu nometnes aukstumā un pusbadā, kā arī Vācijas DP nometnēs pēc gūsta, veica un joprojām veic kultūrālo darbu, pat būdami invalīdi vai ar sagrautu veselību? Vai viņi ir vismaz morāli apzināti, piem. vai viņi būs aicināti uz DV dienām Toronto?" 9. jūnija „Latvijā Amerikā" rakstā „Nepamatoti pārmetumi" Alfrēds Vinčels, atkārtojot tikai pēdējo jautājumu, manu vārdu nozīmi ir sašaurinājis, attiecinot to tikai uz invalīdiem.

Čikagas DV dienās, 1966. gadā, bija cits aicināto viesu saraksts — galvenokārt leģionāri. Čikagieši nemaksāja ne viesnīcu, ne ceļa naudu, bet vismaz morāli apzināja bijušos leģionārus, pieradīšanā: vieni gatavoja pasaku ilūzijas, otri dabas ilūzijas, trešie vēsturiskus celtniecības piemineklus. Kad Parīzes operā 1895. gadā sniedza Tanheizeru, Amabels izgatavoja Venus kalnu, Žambons — ieleju, un vēlākais Kugas skolotājs Karpezā — kā vēsturisku celtņu speciālists — Vartburgas pili augstā kalnā, mežā, kas veido dekorātīvu lapotnes logatu (I, 2).

„Viss, kas nepalīdz illūzijai," teica Lesings, „kaitē illūzijai". Lai illūziju pastiprinātu, dekorātoram bija ne tikai jāpiepilda skatuves sniegtais ielogs, bet jāmēģina radīt šķitumu, ka īstenība sniedzas arī aiz tā. Skatuvesgleznojumam bija jārada illūzija, ka īstenība turpinās ideāli arī pāri skatuvei, aiz skatuves un virs tās. Kā panākt ierobežotās telpās palielinājumu un paplašinājumu? Pirmais — katra dotā telpa bija aizpildāma līdz pēdējam centimetram. Protams, ar illūziju. Tā Karpezā Gunō Romeo un Džuljetas III cēlienam pagatavoja milzu zāli, kuŗai nebija nekā klosteriska (1888).

Īstenības illūzijas radīšanai ierobežotajā skatuves telpā dekorātoram ir divi līdzekļi: perspektīva un dažāda veida palīglīdzekļi, kā gaisma un ēnas. Dekorātoram jāpanāk skatuviska saskaņa, līdzsvars, samērība, uzsvars un ritms. Teofils Gotjē teica: „Perspektīvu, ko gleznotāju vairums ignorē, dekorātori pazīst stingrā, ģeometriskā, absolūtā veidā" (Theophile Gautier, Portraits contemporains). Piemetināms, ka stājgleznotāja darbs perspektīvas radīšanā ir vienkāršāks, viņš perspektīvas likumus lietā vienā plāksnē. Ne tā dekorātors, kam reizē jābūt ir gleznotājam, ir architektam, jāprot apvienot gleznoto perspektīvu ar faktisko telpas dziļumu. Viņam jāapglezno ne tikai, kā parasti liekas, skatuves dibena „siena", bet jāapglezno arī sāni, t.s. kulises — audums, iestiprināts koka ietvaros gan ar, gan bez logu un durvju atvērumiem, kam jāveido gan sienas, gan koki, gan kalni. Viņam jāapglezno arī horizontālās nokares debesu vai griestu attēlošanai. Dekorātora darbs ir/ sarežģītāks par stājgleznotāja darbu.

Ja cieši ielūkojamies Jāņa Kugas Uguns un nakts dekorācijās, skaidri redzams, ka viņš no mazās, šaurās un seklās Jaunā Rīgas teātŗa skatuves dabūjis laukā maksimālo telpas illūziju. Vēl veiksmīgāk nekā Karpezā. Un bez mazākās romantisma piegaršas.

(Turpinājums nāks)

TO NEDISKUTĒJAMAIS GODS

Konstatēt faktus nav negodīga rīcība. Vēstulē „Gļēvums" („L. A" 30. n-rā) rakstītie vārdi par kādu vanadzi nav patiesi, jo tie nav pierādīti. Tātad, vēstule ir apvainojums. Rakstīt tādu ir nediskutējami negodīga rīcība, vienalga, kas to rakstījis.

Brīvajā pasaulē nevienam nav tiesību otru nosaukt par blēdi vai citā nicinātājā vārdā, ja tas nav pierādīts.

Augstcienībā,

Grandrapidietis, Micigenā

★

TIEM, KAS VAIRĀK PELNA, VAIRĀK JĀMAKSĀ

Latviešu tautai pašreiz ir trīs trimdas veidi: okupētajā Latvijā — verdzība, Sibirijā — cietums un mocības, brīvajā pasaulē — asimilācija. Komūnistu varas apspiestajās zemēs asimilācija, resp. pārkrievināšana neveicas, nerunājot nemaz par Sibiriju, kur jāmirst moku nāvē. Citādi ir brīvajā pasaulē, kur šī problēma mūs nodarbina. Šeit par tautas kopības uzturēšanu cīnās mūsu centrālās organizācijas, bet tām mūsu nacionālo mērķu sekmēšanai trūkst līdzekļu. Ideāli būtu, ja ALA varētu panākt, ka visi latvieši maksātu obligāto nodevu mūsu nacionālo mērķu vajadzībām, katram saskaņā ar viņa ienākumiem, līdzīgi kā mēs maksājam valstij ienākuma nodokli. Protams, valsti valstī neviens neatzīst, bet tas būtu jādara brīvprātīgi.

Dipl. inž. J. Radziņš, Detroitā

(114. turpinājums)

Starp Kugas dekorēto Vaideloti, īpaši Kugas vēlāk dekorēto Uguni un nakti, un Krievu baletu dekorācijām, tātad, bija nepārprotama analoģija, varbūt pat līdzība. Līdzība bija sajūsmā ar ko dekorācijas uzņēma kā Rigā, tā Parīzē, analoģija faktā, ka abos gadījumos skatuviskajā sniegumā nepārprotami dosaņēmuši kā Kuga, tā Kriebu baletu dekorātori.

Bet vai skatītāji redzēja to pašu, jūsmoja par to pašu? Vai dekorācijas abos gadījumos bija līdzīgas? Pirmais, kas šai sakarā noskaidrojams, ir avoti, pie kuŗiem skolas gados savu mākslinieciško skolojumu saņēmuši kā Kuga, tā Krievu balteu dekorātori.

Mākslu ir intuicija un technika, jūtas un prasme, jūtu dzirksts un amats, iejūsma un disciplīna. Jāņa Kugas intuiciju un iejūsmu bija saistītas ar Latvijas dabu, ar Daugavu, ar latvisko etnografiju, kamēr viņa technika, amats un disciplīna bija saistīti ar dažādu tautību skolotājiem. Zīmēšanu viņš bija mācījies pie vācu skolotājiem, gleznošanu pie krievu meistariem, sasniedzot meistarību Parīzē brīvā meistaru izvēlē pie franču korifaijiem kā gleznieciībā, tā skatuves technikā.

Latvija bija Krievijas imperijas daļa. Latviešiem tālab izglītību bija jāsaņem krievu skolās. Jāņa Kugas skolas gados Krievijas māksla, līdzīgi valsts heraldiskajam divgalvu ērglim, raudzījās uz divi pretējām pusēm: viena uz austrumiem un uz pagātni, otra — uz rietumiem un nākotni. Valsttiesiski krievu imperijai bija viena galvaspilsēta, kultūras laukā tai bija divi mētropoles: Pēterpils un Maskava.

Krievijas kultūras ērglis, tāpat kā divsejainais Januss Romas foruma ziemeļaustrumu vārtos, raudzījās uz divi pretējām pusēm — viena seja uz rītiem, otra uz vakariem. Bet šie virzieni nebija paštāvīgi. Palaikam notika tā, ka arī Maskava, kā austrumu apnikusi, pēkšņi pievērsās rietumiem. Pēterpils aristokratija, augstākā birokratija, mākslas akadēmija un ķeizariskie teātŗi Pēterpilī raudzījās — kā jau Pētera dibinātai pilsētai pienācās — uz rietumiem; lielrūpnieku un lieltirgotāju Maskava ar savām skolām un teātŗiem tradicionāli reudzījās uz austrumiem. Atsevišķas personas šo līdzsvaru izjauca, nesot jaunas dvesmas no rietumiem: pa Maskavas vārtiem uz Pēterpili.

Principā Pēterpils bija kosmopolītiska, Maskava — slavofila jeb vēl pareizāk — rusofila, lai neteiktu šovinistiska. Krievu aristokratija bija audzināta rietumnieciskā garā. Kuŗš gan, Puškina Jevgeniju Oņeginu lasot vai Čaikovska tā paša nosaukuma operu klausoties, neatcerēsies vecīti sarkanā parūkā, kas Tatjanai dzimšanas dienā pasniedz plaģieto dzejolīti A la belle Tatiana? Lāga vecītis, M'sjē Trikē, ir obligātais muižnieku ģimenes dzīvais inventārs — franču mājskolotājs.

Krievu aristokratija, īpaši Pēterpilī, kultūras laukā — ieskaitot teātri un modes — orientējās uz Franciju. Bet uz kādu Franciju? Uz ķēnišķo, napoleonisko vai republikānisko?

Franču revolūcija atcēla Franču teātŗa un Operas ķēnišķo monopolu. 1790. gados teātris, tāpat kā politika un visa valsts, bija chaotiskā stāvoklī. Jaunu kārtību, arī teātrī, nodibināja Napoleona ģenijs 1799. gadā, atjaunojot valsts kontroli pār teātri, atbalstot neoklasicismu. Romantisms franču teātrī iekļuva tikai pēc Napoleona krišanas.

Romantisma laikā franču skatuves dekorācijas gatavoja īpašas dekorāciju darbnīcas, kas speciālizējās uz ainavām, iekštelpām vai architektoniku. Viens no ievērojamiem romantiskā laikmeta architektoniskiem rekonstruētājiem bija Kugas skolotājs Karpezā (Carpézat). Romantisma drāmatiķi prasīja no teātŗa dekorātora to, kā viņiem pašiem nebija — īstenības illūziju.

Romantiķi meklēja illūziju kā tekstā, tā dekorācijās, nonākot arī šeit pie dīvaina paradoksa. Illūzija! Kas ir illūzija? Kādā zinātniskā vārdnīcā lasām: „illūzija — krāpšana, sajūtu maldi, ko izraisa sagrozīta īstenības uztvere." Konservātīvā Litrē vārdnīcā illūziju apzīmē par „maldiem, kas, liekas, spēlējas ar mūsu maņām, tās maldinot."

XIX gadsimta pēdējās dekadās franču romantiskā teātrī bija nodibinājusies prasība pēc dekorācijām, kas uzburtu īstenības illūziju. Tie bija paradoksāli mesli, ko romantisms maksāja nopeltajai īstenībai. Viktors Igo rakstīja: „Mūsu laikā sāk saprast, ka precīza vieta (localité exacte) ir viens no pirmajiem īstenības elementiem... Vai dzejnieks uzdrīkstēsies noslepkavot Ričio kur citur nekā Mērijas Stjuartes gulamistabā, (...) sadedzināt Žannu d'Arku citur kā Vecajā tirgus laukumā?... (Kromvela ievadā)."

Romantiskie drāmatiķi, ar Igo vadībā, vēlējās, lai dekorātors viņu neticamām lugām rastu ticamu vidi — īstenības illūziju.

Brīvā sabiedrībā pieprasījumam atbilst piedāvājums. Tā arī šoreiz. Radās vesela virkne teātŗa dekorāciju darbnīcu, kas speciālizējās pieprasīto illūziju

(Turpinājums nāks)

Teātŗa bezdeligas

SANFRANCISKO LATVIEŠU MAZAIS TEĀTRIS DOSIES UZ AUSTRĀLIJU

Ir jūrnieku stāsti par bedelīgām, kas, lidodamas no ziemeļiem uz siltām zemēm, apmetas atpūtai kuģu mastos.. Bezdelīgas ir putni, ko pats pasaku karalis Hanss Kristjens Andersens ar savām pasakām padarījis nemirstīgus. Viņš tos no savas dzimtenes, Dānijas krastiem, izsūtījis pa visu pasauli. Maz Andersena pasaku, kur nebūtu minēts ātrais, vieglais putns un viņa vidžinājums.

Latvieši, šai kontinentā dzīvodami, atminas par bezdelīgām nē sā sev līdz tikai pasakās un dzejā, ja kāds dzejnieks savos darbos piemin dāņu pasaku karaļa žiglo putnu. Savs bezdelīgu lidojums pieder latviešu teātriniekiem. Nule pabeidzās gaŗāks ceļojums ar viesizrādēm Vašingtonas latviešu teātriniekiem; labu ceļa gabalu mērīs bostonieši, dodamies palīgā Toronto teātriniekiem Daugavas Vanagu globālo dienu salidojumā. Vēstis atnākušas no tālās Sanfrancisko latviešu teātriniekiem. — Tie dosies pāri okeanam ar viesizrādēm uz Austrāliju. Sanfrancisko Mazais teātris ilgi neatpūtīsies okeana viļņos. To gaida darbs. Kāda pasaku karaļa putna vēsti tie tomēr nesīs. Tā ir teātŗa pasakas vēsts.

Mazais teātris ir tālu no bieži apdzīvotiem latviešu centriem. Ziņas par tā darbu atnāk lēni un kādreiz nemaz. Mazajam teātrim piemīt vairāki savdabīgumi. Viens no tiem ir sagadīšanās, ka ansamblī sakoncentrējušies ļaudis, kas visu savu drāmas mākslas izglītību ieguvuši šai kontinentā, tāpat vairāki no tiem darbojas amerikāņu drāmas ansamblos, tomēr starplaikā un — arī paralleli ikdienas darbam — nodarbojas ar iestudējumiem latviešu valodā. Viņu runās un intervijās, ja tādas ir, nav dzirdams tik tradicionālais teikums, kas raksturo Latvijas bijušo profesionālo aktieŗu un režisoru runas... „toreiz, kad es, ...„toreiz, kad mēs". Mazā teātŗa režisoram arī ir sakāms kāds „toreiz". Var gadīties, ka kāds no aktieŗiem, kas ngrāk darbojies Rīgas radiofona raidāmlugās, kas notika samērā bieži, atcerēsies kādu zēnu, kam vārds Laimonis Siliņš. Tas bija tas pats Laimoņis, kas tagad vada Mazo teātri. Režisors Jēkabs Zaķis mācīja mazos zēnus un meitenes līdzās pieaugušajiem aktieŗiem. Sevišķi iezīmīgi bija bērnu tēlojumi un runas Ziemsvētku un Lieldienu agro rītu raidījumos. Kas zina, vai kāds Latvijas profesionālais aktieris kopā ar Laimonu Siliņu nav, līdzās stāvedami, sūtījuši ar skaņu viļņiem sveicienu: „Latvijas bērni, priecīgus svētkus!"

Tāds ir bijis Laimona Siliņa „toreiz". Tagad viņš ar savu intuiciju un kopto formu savos iestudējumos, bez deklarējumiem savās intervijās pasaka, ka mūžvecā teātrī nav „toreiz" un „tagad" tik noteikti šķiŗams, kā tas lasāms teoriju grāmatās. Laiks un dzīvības process cilvēcē un pasaules notikumos pats diktē savu lielo „toreiz", arī savu lielo „tagad". Laimonis Siliņš nav dzirdēts to sakām, bet iespējams, ka viņš zina, ka mākslu pārāk pētot zinātniskām metodēm, aiz zinātniskiem terminiem grūti saskatāma mākslas būtība. Ir tiesa, ka laikmeti nosaka stilus un formu; to parādot skatuvē, ir redzams, ka režisors L. Siliņš to zina un arī seko stila un formas likumībai attiecīgā darbā. Bet viņš par to nerunā. Laimona Siliņa darbu skatot, cik tas bijis redzams trijos iestudējumos, (M. Zīverta „Tvans", Albi „Stāsts par zvēru dārzu", Šīsgala „Tīģeris") — tie redzēti kontinenta vidienē, viesizrādēs, — jādomā par kādas italiešu dzejnieces vārdiem: „Ja sēni, mežā augot, skata cilvēka acs, tā vairs neaug..." Dzīvības un mākslas noslēpumiem nedrīkst pieiet par tuvu. — Italiete, to teikdama, atcerējusies kādu savas tautas ticējumu.

Mazs savdabīgums Mazā teātŗa darbā saskatāms arī citā ziņā. Ja gandrīz visi izkliedētie teātŗa ansambļi galvenokārt (daži ansambļi pat tikai) repertuāros turas tikai pie latviešu autoriem, Sanfrancisko Mazais teātris savā repertuārā strādā arī ar cittautu modernistiem, nevairoties pat no ekstrēmiem eksperimentālistiem. Dzirdot ziņas, ka Laimonim Siliņam prātā arī iestudēt Blaumaņa „Pazudušais dēls", izbrīnā un arī cieņā pagrozas galva... Būs tiesa, ka mākslinieks meklē pie savas mākslas katru ceļu, ja vien tam cerība mākslai tuvoties.

Nav daudz latviešu arī ar šā kontinenta izglītību drāmas mākslā, kam izdevība darboties amerikāņu, vai kanadiešu ansambļos. Laimonis Siliņš to dara jau vairākus gadus. Kopš 1967. gada tas darbojas Manhetenas teātrī Sanfrancisko, gan tēlodams, gan iestudēdams lugas. Viegli un brīvi runādams par savu darbu, tas pirms dažiem gadiem smiedamies teica: „Ir jau tā, ka nedēļas vidū izrādēs varam saskaitīt auditorijā kādu simtiņu..." Ir dzirdēts un lasīts arī par izrādēm, ko skatījuši vairāki simti, un par Laimoni Siliņu un tā darbu viņa tēlojumos ieikti un atkārtoti redzamu, kompetentu autoritātīvu personu vārdi. Tie ir respektējami, un tādus saņēmis rets profesionālis no cittautiešu teātŗu vērtētājiem.

Savdabīgi Mazā teātŗa aktieŗi ir vēl kādā citā ziņā: tie nekad nestāsta un negaužas par saimiem, kas tiem vedami, par dekorāciju ērtībām, vai neērtībām. Nav zināms, cik sciņu tiem sienami ceļam uz Austrāliju. Nav arī zināms, vai tiem makos ir nauda, ko rūpīgi skaitīt, vai tās nemaz nav. Nebūs, kad būs nopirktas ceļa kartes... Kas Hansa Kristiana Andersena pasaku bezdelīgām spalvas spārnos skaita? Tās lido tāpat...

Bez L. Siliņa, ceļojumam pošas viņa partneri: Brigita Kauliņa un Dainis Turaids: pārējie ansambļa dalībnieki paliek Sanfrancisko, gaidot tos atgriežamies, lai iesāktu jaunu iestudējumu. Viesizrāžu repertuārā ir: Anšlava Eglīša „Māris un Baiba", Hartoga „Debess gulta" un Albī „Stāsts par zvēru dārzu". Austrālijā tos sagaidīs turienes latviešu teātrnieki. Arī viņu vidū ir teātŗa pasakas bezdelīgas. Tās posīties ceļā uz šo kontinentu nākamo vasaru.

Z-K

Andrejs Irbe

BŪRAMIE VĀRDI

TU PRASI MAN DZIESMU
tu sūti man dziesmu
NERUNĀSIM NERUNĀSIM
vālodzes balsī
BŪS LIETI TIE NĀKS
ar pērkona dārdiem
BŪS JŪNIJNAKTS RŪSA
un miglā uz plavām
PA VĪGRIEŽU PUTĀM
mēs vālodzes bridīsim
BRIDĪSIM KOPĀ
mēs paši tik paši vien
TAI NAKTĪ UN RASĀ
no kalmju saknēm
NO DUMBRĀJU TUMSAS
iesim un izrausim
LIDZ BLĀZMAI PACELT
gruzdošo
LIESMU
līgo!
Līgo!

Laureātu pēcpusdiena

Tie 30 klausītāji, kas, spītējot karstumam un plūdmales vilinājumiem, 13. jūnijā ieradās DV namā Ņujorkā uz Latviešu humānitāro zinātņu asociācijas rīkoto Ziemeļamerikas Kultūras fonda laureātu pēcpusdienu, mājās aizgāja ar plašu iecskatu ne tikai laureātu dzīvē un kultūras sniegumos, bet arī par pašu kultūras fondu un pārējo tautiešu ieteikumiem un vērtējumiem.

Sarīkojumu iesākot Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis Uldis Grava klausītājus iepazīstināja ar ZAKF darbību un sniegumu 20 gados, kā arī ar nākotnes nodomiem. Runātājs arī informēja par ziedotāju ieteikumiem un vērtējumiem, kas ievākti pēdējā KF ziedojumu akcijā. Ziedotāju vairākums apstiprina ne tikai KF līdzšinējo veidojumu, bet arī darbības un atbalsta veidu. Klātesošajam KF laureātam tēlotājās mākslās — Jānim Annusam U. Grava, kā ZAKF priekšsēdis pasniedza piešķirto balvu.

Par J. Annusu un viņa darbiem referēja mākslas vēsturniece Eleonora Šturma, demonstrējot arī vairākus krāsu diapozitīvus. J. Annus, referentes vērtējumā, KF balvu paticsi pelnījis, jo viņa godalgotais darbs „Klusums pēc negaisa" izcēlās pāri visiem KF īzstādes darbiem. Tā J. Annusam nav pirmā godalga. Tās saņemtas ne tikai ASV no amerikāņiem, bet arī Itālijā, kur laureāts, kā stipendiāts mākslu studējis 5 gadus. J. Annus ir arī aktīvs līdzdalībnieks izstādēs. Viņa darbi ir daudzās ievērojamās kollekcijās. Arī šogad godalgotais darbs jau aizgājis tautās. Referente pieskārās arī KF goda rakstu ieguvējiem: J. Kinenam, G. Cennei un G. Brūverim.

Tikpat saistošs un interesants bija arī J. Bičoļa referāts par ZAKF laureāti literātūrā — Ilzi Šķipsnu. Viņa ir atbrīvojusies no mums ierastās formas. Tā ir citāda, bet tā ir šāsdienas reālitāte. Citas tautas tam pievērsušās jau ilgāku laiku. Romāna „Neapsolītās zemes" varoņi, izņemot vienu, ir latvieši un darbība notiek Ņujorkā. I. Šķipsna, līdzīgi Krišjāņa Barona prēmijas ieguvējam, esejistam Andrejam Johansonam, ir 20-to gadu bērns. Varbūt ne tik rosīga, kā A. Johansons, bet I. Šķipsnas katrs darbs ir izsaucis sabiedrības pārrunas un fondu godalgas.

Runājot par A. Johansonu kā esejistu, J. Bičolis uzsvēra faktu materiālu, kas iestrādāts viņa darbos. Kaut gan laureāta izglītība saistīta ar baznīcas vēsturi, viņa eseju grāmatas veltītas literātiem vai pēdējā laikā — mūsu galvaspilsētai Rīgai, tur izcelot daudz nozīmīgus, bieži vien neievērotus faktus. Tas viņam bijis iespējams Zviedrijas bibliotēkās un archīvos pieejamo materiālu dēļ. Otrkārt, A. Johansons ir bibliofils.

Dr. N. Viksniņš no Filadelfijas nebija ieradies, bet viņa plašo un interesanto referātu par ZAKF laureātu humanitārās zinātnēs, prof. Dr. Edgaru Andersonu, nolasīja prof. H. Radziņš. Referents laureātā saskata ne tikai dziļu un aktīvu vēsturnieku, bet arī lielu patriotu, kas izman-

(Beigas 5. lpp.)

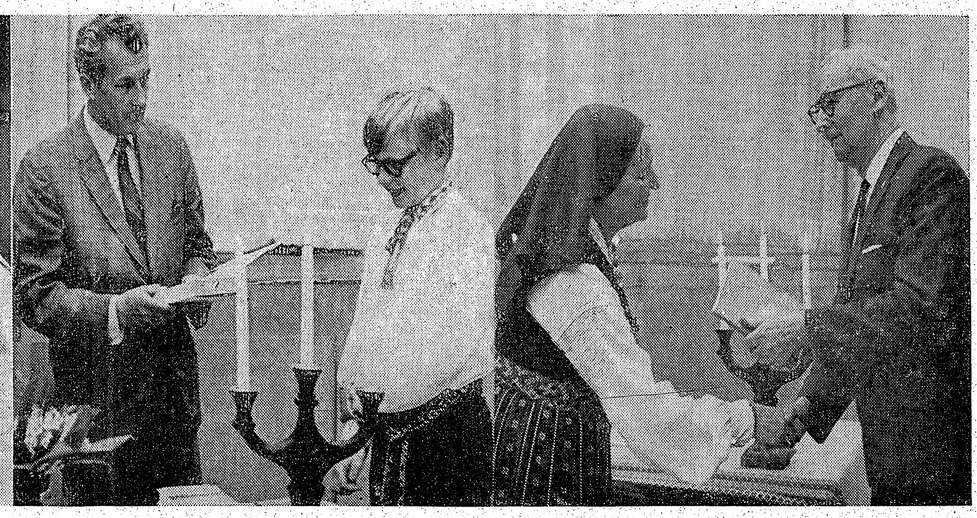

LATVISKĀS AUDZINĀŠANAS DARBAM

Toronto latviešu biedrības priekšnieks I. Alksnis, par aizvadītiem 20 gadiem audzinātājas darbā TLB sestdienas skolā, ar biedrības zeltā ajbalvo Veru Slaviešu.
tā apbalvo Veru slaviešu.

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs TLB sestdienas skolas izlaiduma aktā ar īpašām veltēm apbalvoja trīs audzēkņus, skolas žurnāla „Auseklītis" dalībniekus, kas parādījuši jau redzamas dotības savos sacerējumos. Viens no apbalvotiem, Jānis Niedra, šo pagodinājumu uzņem ar kautrīgu smaidu. Pārējie divi apbalvotie bija Astra Maksiņa un Mārtiņš Grimba.

„Varonības garu turpināt audzināt mūsu jaunatnē," visu Kanadas DV vārdā skolas saimei nododot 100 dol. čeku un grāmatu, 3. Jelgavas kājnieku pulka vēsturi, teica Kārlis Bencons (pa labi), pasniedzot veltes skolas pārzinei A. Martinsonei. Visi J. Līgera uzņēmumi

STĀSTS

PĒTERIS LĪVĀNS

ARTURS VOITKUS

(Nobeigums)

Pēc spredika Pēteris nolasīja ziņojumus draudzei: par gaidāmo garīgo koncertu septembŗa beigās, draudzes bazāru, latviešu skolas atsākšanu un par to, ka nākamajā svētdienā dievkalpojums notiks parastajā laikā un vietā. Pēdējam ziņojumam viņš pēc īsas pauzes, kā pārdomājis, piemetināja: Deo volente. Tā viņš agrāk nekad nebija teicis, un Maira nemanāmi sarāvās.

Mājās viņa vīram jautāja:

— Kādēļ tu ziņojuma beigās teici — Deo volente?

— Deo volente — ja Dievs gribēs.

— Saturu saprotu, bet kāpēc?

— Tāpēc, ka tā tas ir: ja Dievs gribēs. Ja negribēs...

Naktī Maira pamodās neparastā stundā — īsi pēc pusnakts. Viņa brīdi nekustēdamās gulēja nomodā, klausīdamās tālajos pilsētas nakts trokšņos. Piepeši viņa ievēroja, ka guļamtelpā valda pilnīgs klusums, dzirdamā tikai viņas pašas elpa. Viņa pasniedzās un pielika roku Pēteŗa plecam. Tas bija smags un nekustīgs.

***

— Bērinieku bija vismaz četri simti, — Reinis Jonis, no kapsētas braucot, sacīja Martai. Mārcis bija apbedīšanas biroja melnajā kadilakā kopā ar Mairu un tās bērniem.

— Jā, — Marta atbildēja, Reiņa vārdus nedzirdējusi.

— Un tādi viņi, velni, visi. Bet mēs jau neesam labāki. Svētdien, kad viņš vēl bija dzīvs, kas tad bija baznīcā? Šodien — jā. Šodien visi staigā šņaukādamies, kā iesnas dabūjuši: kas mums par zaudējumu!

— Ir jau arī, — Marta bija uztvērusi pēdējos vārdus. — Ir...

— Vai es saku, ka nav? Bet ar cilvēku ir tāpat kā ar ūdenī iemestu akmeni: pāris loki, tad tie norimst un pat tās vietas vairs nevar pateikt, kur iekrita. Ar Līvānu būs tāpat. Kamēr bija dzīvs, tikmēr cits viņu lielīja, cits sunīja, bet tagad — aizmirsīs kā nopīpotu cigareti.

— Nav tiesa, Reini. — Marta sausām acīm skatījās gaŗām slīdošajā ainavā. — Nav tiesa. Visi viņu neaizmirsīs. Nemaz nevar aizmirst. Jo viņš nebija tāds... pa roku galam iesviests akmens. Vienu vasaru es ar viņiem biju kopā atvaļinājumā. Laivai nebija enkura, viņš sameklēja akmeni un iesēja to. Tu saproti, ko domāju? Tā mēs daudzi pie viņa esam... lai kādi viļņi...

Mājās draudzes dāmu komitejas locekles bija saklājušas kafijas galdu. Kad pēdējie bērinieki aizgāja, Kaspars Sesavs atvadīdamies spieda Mairai roku:

— Ja vien es varu... katrā laikā esmu jūsu rīcībā.

— Paldies, — Maira atbildēja, runātājam tieši acīs skatīdamās. — Bet nevajadzēs. Man ir Guntis un Mārcis... Un Pēteris.

— Mirušais?

Maira negribot pasmaidīja.

— Nē. Tie, kas dzīvojot bijuši dzīvi, tie nemirst.

— To nu es... Kaspars gribēja iebilst, bet saprata un apklusa. Uz ielas viņš panāca Kamolu.

— Četri simti izvadītāju; gandrīz visa draudze pilnā skaitā, — Kamols runāja — pa daļai pats ar sevi, pa daļai ar Sesavu. — Bīskapu mūsu aktīvitāte pārsteidza. Patīkami pārsteidza. Viņš pārliecināts, ka mums nenāksies grūti atrast citu mācītāju.

— Protams, — Sesavs savilka lūpas smīnā. — Kuŗš gan nevēlēsies strādāt draudzē, kas vismaz sava mācītāja bērēs sanāk pilnā skaitā.

— Nedomāju, ka šai gadījumā sarkasms vietā, — Kamols aizrādīja. Viņa domas nodarbināja praktiski jautājumi. Gribot negribot bija jādomā par rītdienu.

— Problēma būs ar algu. Bīskaps sola, ja vajadzīgs, sinodes pabalstu, bet mācītājam atalgojums ievērojami jāpaaugstina. Mēs pēdējos piecos gados par to nebijām domājuši.

Kamols ātri paskatījās Sesavā; dažreiz nevarēja saprast, vai tas zobojas, vai runā nopietni...

☆

Aizvadījusi Sesavu, Maira ar Ilonu iegāja Pēteŗa darbistabā. Guntis sēdēja Pēteŗa krēslā pie rakstāmgalda. Viņam priekšā bija vairākas aprakstītas papīra lapas.

— Ko tu šeit dari? — Maira jautāja dēlam.

— Tāpat... — Guntis skatījās pār plecu mātē. — Lasu. Liekas — piezīmes un uzmetumi spredikiem.

Maira un Ilona novietojās uz dīvāna. Ilona ieritinājās savā ierastajā stūrī un sakrustoja kājas zem ķermeņa. Maira sēdēja kā vienmēr — taisni, rokas klēpī, ceļgalus kopā, labo kāju mazliet pabīdījusi uz priekšu.

— Jā? — viņa pa daļai apstiprināja, pa daļai jautāja. — Tu tos lasi? Agrāk tu nekad... Cik tu pēdējos gados esi baznīcā bijis?

Guntis mātes piezīmi atstāja neievērotu.

— Paklausies, — viņš teica. — Paklausies, ko viņš raksta: „... un tā es nezinu atbildēt, vai dzīvība ir balva, vai slogs. Katrā ziņā tā ir atbildība, jo tā dota kāda pienākuma veikšanai. Kāds man reiz gudri jautāja: kas ir pienākums? Pienākums ir — dzīvot tā, lai dzīvība turpinātos. Nekavēt dzīvību. Nestāvēt dzīvībai ceļā. Nenokaut... Neiznīcināt nekā, kas dzīvs. Ir reliģijas, kas tāpēc kultivē veģetārismu. Bet tā ir dzīvības uzturēšanas jēdziena sekla izpratne. Nenokauj nozīmē: nenokauj mīlestību, nenokauj prieku, nenokauj cerību, nenokauj sirsnību, draudzību. Jo — kas ir miesa? Trauks, kuŗā Dievs ielējis dzīvību. Darba rīks, ierocis uzdevuma veikšanai. Nāve? Nāve ir Radītāja apliecinājums, ka uzdevums izpildīts, ka nogurušās rokas drīkst darbu nolikt pie malas."

Guntis pārtrauca lasīt balsī, bet turpināja skatīšanos lapā.

— Tas viss? — Maira jautāja.

— Nē. Te vēl tā: „Vai arī, ka Radītājs necer, ka radījums to vispār kādreiz izpildīs un tādēļ nav vērts, ka tas skaistajā Dieva pasaulē aizņem vietu."

Guntis pievilka papīru tuvāk acīm, bet tālāk nespēja saburtot.

— Še, lasi tu, — viņš rakstu pasniedza mātei. — Tu viņa rakstu labāk pazīsti. Bet tā liekas tikai tāda piezīme... paša vajadzībām...

Maira paņēma lapu. Viņai ar vīra rokrakstu grūtību nebija.

— Kas pateiks, kuŗai grupai es piederu? Bet es centos. Un vai tas nav svarīgākais? —

Maira ļāva lapai ieslīdēt klēpī un, apskāvusi Ilonu, piekļāva meitu sev cieši klāt.

— Kas ir svarīgākais? — Ilona pacēla galvu. — Ko tētis raksta?

— Svarīgākais — būt cilvēkam, kas cenšas dzīvot savam pienākumam.

Beigas

Kanaku vakara programmu gaidot

Kanaku vakaram gatavojoties un DV teātra dalībniekiem par to runājot un apmainot domas, kāds ansambļa dalībnieks reiz teica:

„Par ko kādreiz smēja, tagad vairs nesmej; par ko tagad smej, kādreiz izbailēs saņēma galvu."

Pēc dabas teicējs bija pavisam nopietns cilvēks, bet viņam dažkārt, parādoties skatuvē un runājot gluži nopietnas lietas, skatītāji ir gatavi smiet.

Teicējs un smīdinātājs ir Edgars Ābele. Tagad viņš sava uzdevuma rūpēs, kas tam lielas, jo viņš bīs Kanaku vakara programmas pieteicējs un visa uzveduma vaditājs un nezina, vai joki, kas kanakam kādreiz bija joki, tagad pēc tādiem izklausīsies? Bet viņam ir kaut kas drošs! Tie ir viņa vārdi, ko tas teicis: „Ja

Edgars Ābele

cilvēks kādreiz ar stibu rokā ganībās pastaigājas lopiem pakaļ un labi ieklausījies, kā putni dzied, labi ieskatījies, kā saule spīd un puķes zied, tad viņam teātri spēlēt nevarētu būt pārāk grūti..."

Edgaram Ābelem bijusi stiba rokā sava tēva ganāmpulkam pakaļ staigājot, acis un ausis vaļā pasaules jaukumiem. Viņš bijis kanaks, tikko piecēlies no skolas sola! Programmas pieteicēja neziņa un šaubas var tikai saistīties ar lielo svinību gaisotni Globālajām dienām tuvojoties.

Uzveduma režisors Dzintars Pūpēdis par visu paredzamo Kanaku vakara programmu ir nerunīgs. Tāpat tēlotāji, kas piedalās Austrālijas rakstnieka Ulža Siliņa jautrajā īsluga. Neviens pat pa atslēgas caurumu nav redzējis, ko dara tēlotāji, nedz aiz durvīm dabūjis paklausīties. Režisors zina, ka arī par kanaku jokiem toreiz, vai arī par tiem, kas tagad tikai atmiņā saglabājušies, var citiem redzot un arī slepeni noraust asaru. Arī Dzintars Pūpēdis bijis kanaks.

Vēl tēlotāju sastāvā būs: Anete Bencone, Helene Mārtinsone, Ilga Freija, Ziedonis Upīte, Juris Freijs, Mirjama Bērziņa. Viņa arī dziedās, jo tai skaista balss. Skaista balss ir arī jaunajai dziedātājai Dacei Kārkliņai, par ko dzird runājam, ka drīz, drīz arī cittautieši varēs ieklausīties viņas balsī un iejūtīgā priekšnesumā un latvieši jau no dziedātāju turpmāk varbūt dzirdēs reti... Ar baleta priekšnesumiem uzvedumā piedalīsies Ernas Ošiņas - Bērziņas klasiskās baletskolas audzēkne Zane Ezera. Dziedās DV vīru koris komponista Imanta Saksa un Arnolda Saulīša vadībā. Dekorācijas dos mākslinieks Kārlis Bērziņš un skatuvi gaismos Evalds Kalviņš. Skaņu efektus pārzinās Irēne Kalviņa.

Kaut gan Kanaku vakara programmas dalībnieki par saviem nodomiem mazrunīgi, zināms, ka programmu kuplinās arī Edgara Ābeles pieci gadi vecais dēls Jānis. Ābols nekrīt tālu no ābeles.

Šis un tas, kā redzams, ir nācis gaismā, paredzamo programmu gaidot, kaut arī režisors ar saviem tēlotājiem turējies pie kanaku devīzes: Nevar zināt, kurā grāvī kanaks sēd... Kas zina, kur viņa lādiņš trāpa? Kas zina, kad tas sāk jaunu pārgājienu?

Redzēsim! Tas būs drīz — 3. jūlijā plkst. 6 vakarā Royal York viesnīcas koncertzālē.

K. Z.

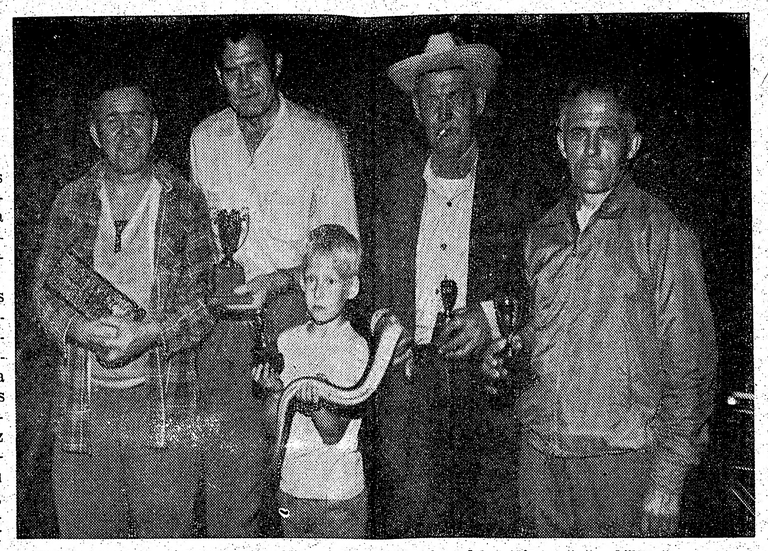

Sv. Katrīnu latviešu mednieku un makšķernieku klubs rīkoja gadskārtējās zušu makšķerēšanas sacensības Niagaras upē. Ieguva 5 un vairāk mārciņu smagus zušus. Uzņēmumā no kreisās pārsteigums balvas ieguvējs I. Kalniņš, pirmās vietas ieguvējs A. Rozītis, labākais mazais makšķernieks E. Grīnbergs, C. Reinis (3. v.) un P. Lapiņš (2. v.). Foto: Dž. Ligurs

Kanadas ziņas

BRAMPTONA

● Aizvesto atceres dievkalpojumu Grace United baznīcā 13. jūnijā vadīja māc. A. Briedis. Dievkalpojumu solo dziesmām kuplināja Marta Ādama, kas pašlaik iztur pārbaudījumus mūzikas paidagoģijā un dziedāšanā „Royal Conservatory of Music" pie Toronto universitātes un šogad saņēmusi uzaicinājumu dziedāt Kanadas nacionālajā izstādē Toronto.

BRAITONA

● Šās pilsētiņas tuvumā, kas ir apm. 90 jūdzes no Toronto, Ontario ezera krastā, vairāki latvieši iepirkuši zemes gabalus un uzbūvējuši vasarnīcas. Tuvākajā apkārtnē ir arī dažas latviešu laukssaimniecības, no kuŗām lielākā un īpaši pazīstama ar iecienītajām ābolu šķirnēm ir Jāņa un Annas Milleru saimniecība. Tajā neatsveramas palīgs ir viņu dēls Jānis, kas pirms gadiem kļuvis skolotājs un strādā savā arodā, bet savu brīvo laiku veltī vecāku saimniecības labklājības celšanā. Abi Jāņi ar mājasmāti 12. jūnijā bija rīkojuši pašu saimniecībā Jāņu ielīgošanu, kas bija pulcinājusi 40 priecīgu līgotāju, uguņošanu vadot E. Zeibergam. Jo spēcīgi skanēja Līgo dziesmas, kuŗu labākā zinātāja likās Berta Miškina. Skanēja arī tautas dziesmas. Akordeona mūzikas pavadītājs bija kādreizējais Arvīds Jūrmalietis, kas bija ieradies no 150 jūdžu attālās Pemkas, kuŗas tuvumā uz Alumeta salas viņam pieder resarās.

O. K.

Stingra žurija

(Pārnesums no 1. lpp.)

DV 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidija sēdes tālākajā gaitā noskaidrojās arī patīkama vēsts filatelistiem: īpašs globālo dienu Kanadas pasta zīmogs uz speciālajām svētku aploksnēm un citiem sūtījumiem tomēr būs iegūstams. Savā laikā šī jautājuma kārtotājiem paskaidroja, ka globālo dienu laikā pastā būs ieviesta jauna zīmogošanas sistēma, kuŗai speciāls zīmogs izmaksātu ap 1000 dol., taču vēlāk noskaidrojās, ka tas attiecas vienīgi uz Toronto galveno pastu, kurpretim priekšpilsētu (Villovdēlas, Reksdēlas u. c.) pastos jaunās zīmmogošanas ierīces vēl nebūs, kādēļ speciāla zīmoga izgatavošana iespējama par agrāko nesalīdzināmi lētāko maksu. Filatelijas izstādes rīkotājiem tā arī izdevies šo jautājumu labvēlīgi nokārtot. Interesentiem, kuŗi vēlas uz saviem sūtījumiem iegūt šo speciālo zīmogu, vēstules nododamas DV globālo dienu informācijas centrā Royal York viesnīcā, no kurienes sūtījumus nogādās uz attiecīgo pasta iestādi un gādās, lai vēstules iekļūtu zīmogošanas mašīnā ar speciālo spiedogu.

Rīcības komitejas prezidijs arī vienojās plašu sarīkojumu fragmentāri dokumentēt arī krāsu filmā, sākot ar rīcības komitejas sēdēm un citiem priekšdarbiem, varoņu pieminas dievkalpojumu, darba sēdēm un galvenajiem svētku sarīkojumiem.

Pašu svētku priekšnedēļā bez jau izziņotajiem Dr. med. L. Zariņa - Skultānes un mag. iur. V. Skultāna referātiem, kā arī filmas „Latvija 50 gados" divām izrādēm, interesanti referāti paredzēti arī DV organizācijas darbinieku atsevišķo nozaru darba sēdēs, kuŗas visas notiks DV namā (125 Broadview Ave.). Tā 28. jūnijā laikā no plkst. 11 — 2 dienā kultūras darbinieku sanāksmē komponists Imants Sakss referēs par tematu „Latviešu nacionālās mūzikas problēmas", bet tai pašā dienā saimniecisko darbinieku sanāksmē laikā no plkst. 3 — 8 vakarā Latviešu kreditsabiedrību apvienības priekšsēdis A. Svenne runās par tematu „Kreditsabiedrības kā audzinātājas iestādes finanču jautājumos". 1. jūlijā ideoloģiskās nozares darbinieku sanāksmē laikā no plkst. 10 — 2 dienā paredzēti pat trīs referāti: archibīskaps A. Lūsis runās par tematu „Trimda un brīvība", V. Legzdiņš no Čikagas par tematu „Cēdelgemas gars", bet DV organizācijas priekšnieks V. Hazners par tematu „Mūsu stāja". Tai pašā dienā notiekošajā informācijas darbinieku sanāksmē laikā no plkst. 3 — 7 vakarā Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons runās par tematu „Ārējā informācija kā Latvijas valsts neatkarības paudēja", Bet LNAK padomes prezidija priekšsēdis V. Upeslācis par tematu „Ārējās informācijas uzdevumi un līdzekļi to reālizēšanai".

Tehnisku iemeslu dēļ, galvenokārt vairākiem spēlētājiem nespējot ierasties Toronto jau 2. jūlijā, nelielas pārmaiņas kļuvušas nepieciešamas arī volejbola un basketbola sacensību kārtībā un sākuma laikos. Čikagas DV un Toronto sastādītās jaunatnes vienību sacensība, kuŗa bija paredzēta 2. jūlijā, notiks dienu vēlāk plkst. 9.30 rītā. Reizē ar to volejbola un basketbola sacensību plāns Jarvis Collegiate (Jarvis St. and Wellesley East) būs šāds: 2. jūlijā no plkst. 4. 30 (ne 5.00, kā iepriekš ziņots) pēcpusdienā līdz 10 vakarā zēnu un meiteņu vingrotavās notiks volejbola sacensības vīriešiem un sievietēm, bet 3. jūlijā plkst. 9.30 rītā zēnu vingrotavā sacentīsies Čikagas DV un Toronto sastādītās jaunatnes basketbolisti, bet meiteņu vingrotavā tai pašā laikā turpināsies volejbola turnīrs; plkst. 11 dienā spēkiem mērosies senioru basketbolisti — ASV latviešu eksmeistars Saginavas LK ar Kanadas latviešu meistarvienību Toronto DV. Pārējo sporta sacensību plānā nekādu pārmaiņu nav, un tās notiks vietās un laikos, kā ziņots mūsu laikraksta 19. jūnija numurā.

DV 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidija pēdējā sēdē pirms svētkiem, kas pēc skaita bija jau 19., piedalījās priekšsēdis E. Krūka, vicepriekšsēdes M. Jonāne un I. Purva, sekretāre A. Briede, kasieris E. Pulciņš, preses referents A. Vinčels, informācijas daļas vadītāja V. Māldere, prezidija locekļi T. Krūka, B. Šmita - Kalēja, V. Šteinmillers un K. Siliņš, goda viesu pārzinātāja M. Gruzīte, apmešanās jautājumu kārtotāja A. Selga, informācijas centra pārstāve A. Beņķite un sporta sacensību komisijas loceklis R. Kadiķis.

Vč.

SIKĀS ZIŅAS

● Čechoslovakijas komūnistu partijas kongresā Italijas komūnistu partijas delegātam Sergio Segre aizliedza nolasīt ziņojumu, kuŗā bija kritizēta 1968. gada padomju invāzija Čechoslovakijā.

● Čechoslovakijas komūnistu partijas vaditājs Gustavs Husaks atkal ievēlēts līdzšinējā partijas amatā. Partijas kongresā vienbalsīgi deklarēts, ka izbeigta trīsgadīgā politiskā krize valstī un ka invāzija bijusi draudzīga palīdzība, kas bija nepieciešama komūnisma saglabāšanai Čechoslovakijā". Jaunajā 116 locekļu centrālajā komitejā ir 56 jaunpienākuši un tikai 60 agrākie locekļi.

● Pēc Dānijas statistiskā biroja ziņām Kanadā ir 21.688.243 iedzīvotāju, kādi dati gūti pēc 1. jūnija tautas skaitīšanas rezultātiem, ko izdara ik pa 10 gadiem reizi. Ikkatru 81 sekundi Kanadā viens piedzimst un ik 3 minūtes ir viens miršanas gadījums. Jauns immigrants Kanadā ierodas ik pēc 4 minūtēm un 39 sekundēm, bet ik 10 minūtēs un 35 sekundē Kanadu atstāj viens izceļotājs.

● Izraēlas ministru prezidente Meire vēlas atjaunot kontaktus ar Pad. savienību „slepeni vai atklāti". Viņa noliedza ka satikusies ar padomju pārstāvjiem savā slepenajā 24 stundu ceļojumā uz Lapzemi, Somijā. Preses konferencē Meire izteicās: „Mēs skaidri pateicām, ka esam ieinteresēti šādos kontaktos, slepenos vai atklātos, bet krievi to nevēlas."

● Lai atjaunotu attieksmes ar Austrumeiropu, sarkanā Ķīna nozīmējusi savu sūtni Prāgā. Jaunais Ķīnas sūtnis akreditējās pie prezidenta Svobodas Prāgas pilī un pieminēja savā runā „tradicionālo draudzību starp Ķīnas un Čechoslovakijas tautām. Ķīnas sūtniecības postenis bija vakants okpš 1969. g. jūnija.

Koncerts aizvesto atcerei

Kanadas baltiešu federācijas šāgada 14. jūnija sarīkojums - koncerts pirmoreiz notika Sv. Labrenča mākslas centrā, Toronto. Sarīkojumu ievadīja Baltiešu federācijas priekšsēdis U. Peterso, pieminot arī ieradušos viesus no Ontario provinces un federālās valdības un etnisko grupu pārstāvībām, no kuŗiem arī šoreiz bija klāt vienmēr atsaucīgais Ontario labklājības ministrs Dž. Jaremko.

Sapulcējušies piecēlās Kanadas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas karogiem, ko skatuvē ienesa skauti gaidu pavadībā (Latvijas karogu nesa Rīgas skautu pulciņa piederīgais E. Goba). Klusuma brīdī pakavējās pie deportācijās aizvestajiem un nomocītajiem.

Īsu uzrunu sacīja Baltiešu federācijas priekšsēdis U. Peterso, rezumējot notikumus 13./14. jūnijā pirms 30 gadiem un pasvītrojot, ka mums nav tiesības aizmirst, jo uz pagātnes dibinās tagadne. Kaut AN chartas noteikumi Baltijas valstīs pārkāpti, un pasaulei tas nav gluži nezināms, Apvienotās nācijas tomēr nerīkojas. Tādēļ nepieciešams neapklust, bet jo vairāk runāt uz valcībām brīvās pasaules vadītājiem — tas mūsu pienākums. Pasaules mērogā mūsu problēma vērētu šķist maza, bet tā ir viena no nopietnākajām. Runu beidzot, U. Peterso vēlēja, lai koncerts nebūtu vienīgi jauka izklaidēšanās, bet garā mūs vienotu ar dzimtenē palikušajiem un moku vietās izkaisītajiem tautiešiem.

Koncerta programma bija bagātīga, bet vienpusīga, „lauvas tiesu" paņemot vijolei lietuviešu mākslinieces Elenas Kuprevičiusas prasmīgajās rokās. Viņa un pianiste Verena Dambrāne iepazīstināja klausītājus ar Juozas Gruoda Sonātu D-minorā vijolei un klavierēm — interesantu un melodisku skaņdarbu. E. Kuprevičiusas vijolei silts, sonors un pilnskanīgs tonis. Saspēle vijolnieces un pianistes starpā bija apbrīnojama, veidojot lielisku ansambli. Būsu žēl, ja pagaŗais, labi sagatavotais darbs būtu skanējis tikai šo vienu reizi, to vērts dzirdēt vēl.

Saslimušās Ilones Losbergas vietā pa vienai E. Ojas, E. Tubina, M. Sāra un J. Zaigera dziesmai dziedāja igauņu soprāns Erika Veskimeta ar Stellu Kersonu pie klavierēm. Vislabāk patika īpatnēji pievilcīgā Zeigera dziesma „Emakene, ennekene" (Māmiņa mīļā). Priekšnesumu virkni beidza E. Kuprevičiusa, V. Dambrānei pavadot, atskaņodama A. Kalniņa Elēģiju, J. Kepīša Nebēdni meiteni, J. Mediņa Prelūdiju un E. Ojas Mēnesgaru deju no Aelitas svītas.

Bija liels trūkums, ka programmās par komponistiem nekas nebija atzīmēts. Reti gadās iespēja noklausīties baltiešu kaimiņtautu mūziku, tādēļ derētu programmās iespiest īsus datus par skaņdaŗiem, lai taču iepazīstam tos. Sevišķi tas attiecināms uz šo koncertu: gribējās vismaz zināt, kādai paaudzei pieder komponisti Gruodis, Zeigers un Oja.

Ka klausītājiem (arī trīs tautību piederīgie vēl nebija spējuši koncentrēti gluži izpārdot) koncerts ļoti patika, liecināja ilgie, sirsnīgie aplausi. Starpbrīdī varēja iepazīties ar pērn Toronto pilsētas valdes bibliotēkas telpās izstādīto „Leņina īsto seju". Pie izstādītajiem fotogrāfiju un dokumentu klāstiem pulcējās daudzi apmeklētāji.

S.A.

Toronto ziņas

TORONTO

● Pretēji iepriekš ziņotajam tagad noskaidrojies, ka DV 2. globālo dienu laikā Toronto tomēr būs iespējams nosūtīt vēstules ar speciālo Kanadas pasta zīmogu. Pēc Otavas piekrišanas zīmogs pašreiz tiek gatavots, lai vēstules varētu apzīmogot sākot ar 26. jūniju līdz 4. jūlijam. Speciālais spiedogs būs šāds: Latvian Society Daugavas Vanagi — L'Union Lettone, 1946—1971.

● Caravan 71 „Rīgas" pāviljona ricības komitejas un LNJAK valdes priekšsēdis Juris Zivtiņa informē, ka Namejs Batraks vairs nedarbojas šajā komitejā un ka rīcības komiteja neuzņemas nekādu atbildību financiālu vai citu, par viņa darbību.

● Toronto Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā pēc latvisko paražu kopēju Burtnieku saieta J. Vandeļa vasaras mājā 19. jūnijā, Līgo vakars būs 26. jūnijā, sākums plkst. 7 vakarā ar Jāņu miestiņu, sieru, uguņošanu un deju. Tajā pašā dienā plaši Līgo svētki notiks Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē un Sv. Jāņa draudzes īpašumā Saulainē, ar speciāliem brīv dus uzvedumiem. Sidrabenē uzvedīs „Jāņu vakars Slātavā", pēc brāļu Kaudzīšu „Mērnieku laiku" motīviem Ed. Freimūta sakārtojumā, bet Saulainē — Lidijas Auzānes-Tīcmanes: „Zarāna nedienas papardes ziedu meklējot".

● Toronto universitātes inženierzinātņu fakultāti ar „Bachelor of Applied Sciences" (B.A.Sc.) gradu šogad beiguši ķīmijas inženieris Jānis Juris Hausmanis mechanikas inženieris Ansis Valdis Laucis, metallurģijas un materiālu zinātnes inženieris Pēteris Prīverts, ķīmijas inženieris Valters Siļķe un elektroinženieris Turaidis Raitis Zemdegs. Zobārstniecības fakultāti ar „Doctor of Dental Surgery" (D.D.S.) gradu beigušas Mārīte Karena Hausmane un Ingrida Ināra Sevele. Humanitāro zinātņu četrgadīgo kursu ar Bachelor of Science" (S.Sc.) gradu beidzis Ivars Pētersons, bet trīsgadīgo kursu arī ar B.Sc. gradu — Jānis Pope no Vitbijas, ar „Bachelor of Arts" (B.A.) gradu — Viljams Jūliuss Priedītis. Ilga Edite Āboltiņa beigusi veselības un fiziskās audzināšanas fakultāti ar „Bachelor of Physical and Health Education" (B.P.H.E.) gradu. Farmācijas fakultāti beidzis Elmārs Sebriņš ar „Bachelor of Science in Pharmacy" (B.Sc.Phm.) gradu. Andrejs Ojars Olavs, kas jau ieguvis B.A. gradu politiskās zinātnēs un ekonomijā un M.A. gradu sociloģijā, beidzis „Certificate Programme in Business" kursu. Dr. Auseklis Pērkons (Ph.D.) beidzis tādu pašu kursu kriminoloģijā. Humānitāro zinātņu fakultāti ar B.A. gradu beiguši Alnis Jānis Bāliņš un Anda Maruta Bāliņa-Silde.

● Mācītājs A. Čops kristījis Ēriku Andreju Sūngali, Valža un Skaidrītes dzim. Flaumas un Valdi Jāni Kalniņu, Vitauta un Ilzes, dzim. Slaņķe, dēliņu. Salaulāti Vasilijs Berķis un Irma Stanga.

Ciniķis vai politisks grūtgalvis?

(Pārnesums no 2. lpp.)

pārstāvjiem pirms došanās uz Maskavu. — Ar šādu rīcību Trudo demonstrējis, ka nicina vēlētājus, parlamentu un demokratijas principus. Vienīgi diktātori rīkojas šādā veidā."

Tālāk Zinks aizrāda, ka Kanadas valdības galva demonstrējis arī starptautisko likumu nonicinājumu. Iestājoties par robežu neaizkaramību Eiropā, viņš spiež Kanadu atzīt nelikumīgu stāvokli. „Iekām bijušo sabiedroto un Vācijas starpā nav parakstīts miera līgums, vienīgās robežas, ko Eiropā var atzīt par likumīgām, ir tās, kas noteiktas Versaļas konferencē pēc I pasaules kara," raksta Zinks, piebilstot, ka Eiropas centrālajā un austrumu daļā Pad. savienība ar varu izdarījusi robežu grozījumus. Tā kā miera līguma nav, šīs pārmaiņas nevar uzskatīt par pieliekamām un negrozāmām. Trudo ignorējis arī faktu, ka Kanada līdz šim nav atzinusi Pad. savienības Baltijas valstu aneksiju, tātad — ministru prezidents patvarīgi pārkāpj savas valsts oficiālo viedokli par Eiropas valstu robežām un paša valdības 1969. g. deklarāciju par Kanadas viedokli Ziemeļatlantijas paktā, kuŗā, starp citu, minēts: „... sarunām ar padomju bloka valstīm nevajadzētu kalpot pašreizējā Eiropas sadalījuma ratificēšanai".

Ar savu parakstu Maskavā Kanadas ministru prezidents darījis tieši to: ratificējis padomju izdarīto Eiropas sadalījumu, ratificējis kaut ko, kas ir nelikumīgs. Ar savas valsts ievilkšanu šādā apšaubāmā darījumā Trudo apliecinājis vai nu lielu cinismu, ārpolitikas neizpratni vai arī totālu vienaldzību pret padomju režīma terrorismu, vai pat — tā atzišanu.

Varētu šo rakstu beigt angļu 19. g. s. politiķa Edmunda Bērkes vārdiem: „Vienīgais, kas nepieciešams ļaunuma uzvarai, ir — lai labi cilvēki nekā nedarītu," un cerēt, ka nākošajās vēlēšanās balsotāji savu neapmierinātību par Kanadas ārpolitikas kuģīša ieraušanu „sarkanajā jūrā" nepārprotami demonstrēs.

—ns

PASMAIDĪŠANAI

Kaislīgais makšķernieks Preijs saīdzis atgriežas no zvejas izbraukuma, jo nav noķēris ne nieka. Braucot garām kādam zivju veikalam, viņš aptur mašīnu, iet pārdotavā un saka pārdevējai: „Lūdzu, pametiet man trīs foreles!" — „Kādēļ mest?" pārsteigta jautā pārdevēja. — „Esmu slikts makšķernieks, bet vēl sliktāks melotājs," Preijs paskaidro. „Ja jūs man tās foreles pametīsiet, tad skaidru sirdsapziņu varēšu mājās un draugiem

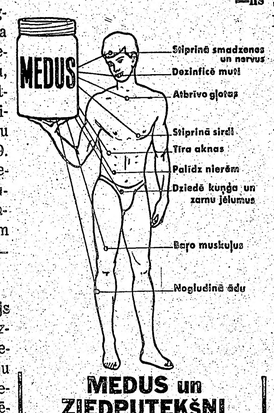

MEDUS un ZIEDPUTEKŠŅI no ĒRGĻU LIGZDAS dravām dabūjams
DV Grāmatnīcā un latviešu pārtikas veikalos
Vairumā 30 Dewson St., Toronto 4.

Irmas Vīksniņas grāmatu „Absolventu klase" saņēma visi Toronto latviešu biedrības sestdienas skolu beigušie, sekmīgākajiem vēl piešķirot īpašas veltes. Uzņēmumā Māra Groskopfa (priekšā) ar saņemto grāmatu, stāv no kreisās: Ligita Tauriņa, Pamela Melbārde, Andris Briedis, Eriks Eglīte un Jānis Brammanis. Foto: J. Ligers

Minoritāt

BALTIEŠU ZINĀTNIEKU U

Baltiešu institūts (Baltiska institutet) Stokholmā jūnija sākumā bija sasaucis Zviedrijā dzīvojošos igauņu, latviešu un lietuviešu zinātniekus un literātūras darbiniekus uz simpoziju Hesel bijas pilī. Simpozija programmā bija pārskata referāti par baltiešu zinātnieku paveikto humānitāro zinātņu novadā, atsevišķi problēmu iztirzājumi vēsture- sociloģijas un valodniecības pētījumu ietvaros un literātūra. Veltīta pēcpusdiena, kuŗā referēti aplūkoja igauņu, latviešu un lietuviešu trimdas literātūras raksturīgākās parādības — galveno kārt Zviedrijā dzīvojošo autoru radošā darba rezultātā. Simpozijs ilga no 4. līdz 6. jūnijam un to vadīja Baltiešu institūta priekšsēdis fil. Dr. Bruno Kaniņš.

No Kanadas (Waterloo Lutheran University) simpozijā bija iradies igauņu profesors Kārlis Aums (Aun), kas referēja par nacionālo minoritāšu problēmām Pad. savienībā. Pārējo referentu temati bija galvenokārt veltīti baltiešu minoritāšu kultūrālajam darbam rietumos, īpaši Zviedrijā. Valoduniecībai veltīto referātu starpā īpaši jāatzīmē otras viņses referentes prof. E. Oksāre (Oksaar, Hamburg) stāstījums par igauņu divvalodību, kas pētīta par pētījuma objektu izmantojot igauņu grupiņas Amerikā, Austrālijā, Vācijā un Zviedrijā. No Anglijas simpozijā ar priekšlasījumu par gramatikas grāmatā piedalījās valodniece Terēze Laidiņa.

Divi igauņu referenti, Alū Reinanss un Reins Marandi, pi skārās sociologiskas dabas pētījumiem. Reinanss cita vidū nrādīja uz kādu ierobežota apjoma pētījumu, no kuŗa izriet, ka igauņu pusaudži, kas pēc igauņu sk las beigšanas turpina izglīti zviedru skolās, nereti spiesti meklēt psīchiatru palīdzību sp ciālās klinikās: piemērošanas process šiem jauniešiem izrādies par grūtu. Reinanss ierosināja arī tuvāk papētīt igauņu v co laužu situāciju, jo daļa to d vo zviedru veco laužu mītnēs, v lodu neprot un ir pilnīgi izolēti apkārtējās vides. Interesants šķ ta Marandi temats — p baltiešiem zviedru presē, b viņš referātā tikai pavisam m zā mērā pievērsās šodien vis aktuālajām debatēm, kas nori nās zviedru laikrakstu slejās.

Licenciāta Ulza Gērmaņa rmats bija: „Ko zviedru sk vēstures grāmatas zina stās par baltiešiem un Baltijas v stīm?" Gērmaņa izgaismoju aina šķita vairāk nekā bēdī turpat vai visi vēstures grām autori ļoti paviršu un pat k daļai atreferē vēstures gaitas risi Baltijas telpā. Piemēra tiek apgalvots, ka Igaunijā Latvijā demokratiskā iekā „bankrotējusi" tāpēc, ka a valstīs bijušas asas pretiški vietējo iedzīvotāju un baltv baronu starpā. Vēstures grā tu autori tātad, nezina nekā agrāro reformu, kas atņēma b vācu baroniem visas privilēģi Ģērmaņis arī kritizēja šo vēst nieku tieksmi katrā ziņā nor uz autoritārajiem režīmiem L vijā un Igaunijā. „Bet demok tiskā iekārta šajās valstīs pa vēja trīs reiz ilgāk nekā autor rā," norādīja referents.

Otra pasaules kara beidzar jos mēnešos Zviedrijā ierad pie 30.000 baltiešu bēgļu, zviedri savukārt „bēguši" uz L viju 17. g. s. sākumā, pastās

Laurēātu pēcpusdien

(Pārnesums no 3. lpp.)

to katru iespēju, lai ar grā tām, pētījumiem lekcijām un siem savā un daudzās citās versitātēs skaidrotu un pē Latvijas un Baltijas vēsturi. šogad laureāts apceļos dau Eiropas valstis, piedaloties ferencēs, lasot lekcijas univ tātēs, apmeklējot pētīšanas stitūtus un vācot materiālus

Sarīkojumu telpās ieskatam ja pieejamas arī laureātu matas un nilns „Mazputn burtnīcu komplekts. ZAKF fi ciāli visus gadus sniedzis iesp mo palīdzību, lai mūsu m jiem lasītājiem būtu regulār interesants žurnāls. Tā reda ri Streiņu pāris šogad sa ZAKF godalgu paidagoģijā.

L

Minoritātes ar modernu kultūru

BALTIEŠU ZINĀTNIEKU UN LITERĀTŪRAS DARBINIEKU SIMPOZIJS ZVIEDRIJĀ

Baltiešu institūts (Baltiska institutet) Stokholmā jūnija sākumā bija sasaucis Zviedrijā dzīvojošos igauņu, latviešu un lietuviešu zinātniekus un literātūras darbiniekus uz simpoziju Heselbijas pilī. Simpozija programmā bija pārskata referāti par baltiešu zinātnieku paveikto humanitāro zinātņu novadā, atsevišķu problēmu iztirzājumi vēstures, socioloģijas un valodniecības pētījumu ietvaros un literātūrai veltīta pēcpusdiena, kuŗā referenti aplūkoja igauņu, latviešu un lietuviešu trimdas literātūras rakstūrīgākās parādības — galvenokārt Zviedrijā dzīvojošo autoru radošā darba rezultātā. Simpozijs ilga no 4. līdz 6. jūnijam un to vadija Baltiešu institūta priekšsēdis fil. Dr. Bruno Kalniņš.

No Kanadas (Waterloo Lutheran University) simpozijā bija ieradies igauņu profesors Kārlis Aun (Aun), kas referēja par nacionālo minoritāšu problēmām Padomju savienībā. Pārējo referentu temati bija galvenokārt veltīti baltiešu minoritāšu kultūrālajam darbam rietumos, īpaši Zviedrijā. Valodniecībai veltīto referātu starpā īpaši jāatzīmē otras viesos referentes prof. E. Oksāres (Oksaar, Hamburg) stāstījums par igauņu divvalodību, kas pētīta, par pētījuma objektu izmantojot igauņu grupiņas Amerikā, Austrālijā, Vācijā un Zviedrijā. No Anglijas simpozijā ar priekšlasījumu par gramatikas grāmatām piedalījās valodniece Terēze Lazdiņa.

Divi igauņu referenti, Alūrs Reinanss un Reins Marandi, pieskārās socioloģiskas dabas pētījumiem. Reinanss cita vidū norādīja uz kādu ierobežota apjoma pētījumu, no kuŗa izriet, ka igauņu pusaudži, kas pēc igauņu skolas beigšanas turpina izglītību zviedru skolās, nereti spiesti meklēt psihiatru palīdzību speciālās klinikās: piemērošanās process šiem jauniešiem izrādījies par grūtu. Reinanss ierosināja arī tuvāk papētīt igauņu veco ļaužu situāciju, jo daļa to dzīvo zviedru veco ļaužu mītnēs, valodu neprot un ir pilnīgi izolēti no apkārtējās vides. Interesants šķita Marandi temats — par baltiešiem zviedru presē, bet viņš referātā tikai pavisam mazā mērā pievērsās šodien visai aktuālajam debatēm, kas norisinās zviedru laikrakstu slejās.

Licenciāta Ulza Ģērmaņa temats bija: „Ko zviedru skolu vēstures grāmatas zina stāstīt par baltiešiem un Baltijas valstīm?" Ģērmaņa izgaismojumā aina šķita vairāk nekā bēdīga: turpat vai visi vēstures grāmatu autori ļoti paviršī un pat kļūdaini atreferē vēstures gaitas norisi Baltijas telpā. Piemēram, tiek apgalvots, ka Igaunijā un Latvijā demokratiskā iekārta „bankrotējusi" tāpēc, ka abās valstīs bijušas asas pretišķības vietējo iedzīvotāju un baltvācu baronu starpā. Vēstures grāmatu autori tātad, nezina nekā par agrāro reformu, kas atņēma baltvācu baroniem visas privilēģijas. Ģērmanis arī kritizēja šo vēsturnieku tieksmi katrā ziņā norādīt uz autoritārajiem režīmiem Latvijā un Igaunijā. „Bet demokratiskā iekārta šajās valstīs pastāvēja trīs reiz ilgāk nekā autoritārā," norādīja referents.

Otra pasaules kara beidzamajos mēnešos Zviedrijā ieradās pie 30.000 baltiešu bēgļu, bet zviedri savukārt „bēguši" uz Latviju 17. g. s. sākumā, pastāstīja Lija Švābe, kas gatavo doktordarbu par šo pārcelšanās kustību pāri Baltijas jūrai. Simpoziju ievadot, bēgšanai uz Zviedriju bija veltīti igauņu ekonoma un politiskā darbinieka Arvo Horma un zviedru docenta Elmāra Nimmana (Nyman) referāti.

Par baltiešu zinātnieku internacionālo sadarbību un baltiešu politisko zinātņu pētniecības darbu Zviedrijā referēja fil. Dr. Bruno Kalniņš. Šis darbs ir ārkārtīgi svarīgs, bet jāatzīst arī, ka tas nav vilinājis jaunos akadēmiķus; trūkst arī atsaucības zviedru universitātēs, kad iesniedz pētījumu projektus, zināja stāstīt Kalniņš.

Valodnieku darbību izgaismoja prof. Velta Rūķe - Draviņa un igauņu doc. V. Tauli. Pārskatus par vēsturnieku sasniegto sniedza doc. Andrejs Johansons un licenciāts Jozas Lingis.

Literātūrai veltītā pēcpusdiena, šķiet, izvērtās par simpozija populārāko un efektīvāko programmas punktu, piedaloties rakstniekiem un dzejniekiem, īpaši jautājumā par igauņu un latviešu autoru situāciju un darba apstākļiem Zviedrijā. Zināmas „akadēmiskas mērenības" vietā, kas raksturoja zinātnieku referātiem sekojošo debašu klimatu, literātūras pēcpusdienai netrūka pat pa „kaujinieciskam" momentam, īpaši jautājumā par baltiešu minoritāšu kultūrālo stāvokli demokratiskajā Zviedrijā.

Pēc ievadreferātiem par igauņu (rakstnieki Arvo Mägi un Kārlis Ristikivi), latviešu (fil. kand. Gunars Irbe) un lietuviešu (fil. lic. J. Lingis) dzeju un prozu Zviedrijas laika perspektīvā, sekoja debates, kuŗās piedalījās arī zviedru rakstnieks Bū Seterlinds (Bo Setterlind) un Zviedrijā dzīvojošais grieķu rakstnieks Teodors Kalifatidess, kuŗā romāns „Ārzemnieki" iznāca pērnruden un laikam būs gan pirmā tāda grāmata zviedru valodā par ieceļojušo ārzemnieku saskarsmi ar vietējo vidi.

Iesākot debates, ko vadīja Zviedrijas radiofona redaktors Andress Kings (Küng), Gunars Irbe, cita vidū, norādīja, ka igauņi un latvieši Zviedrijā nav nekādi brīvdabas mūzeja radījumi, kuŗus atklātībai var rādīt tikai iegērbtus tautiskos tērpos un sarunājoties ar kādu laipnīgu zviedru. Baltieši Zviedrijā ir nioderni cilvēki ar modernu literātūru kā vienu no kultūras sastāvdaļām, teica Irbe. Bet par to zviedru sabiedrību neinformē tādi visiem piederoši iestādījumi, kā Zviedrijas radiofons un televīzija. Tas ir lāča pakalpojums tieši pašai zviedru sabiedrībai, jo uzrodoties jautājumam par minoritāšu kultūrālo autonomiju Zviedrijā, šī sabiedrība nemaz nezina, par ko un par kādu kultūru īsti ir runa. Neinformētiem cilvēkiem nav izvēles iespēju, un zviedru tauta ir neinformēta, jo tā nezina nekā par, piemēram, to, cik bagāta un arī pretišķību pilna ir igauņu un latviešu literātūra, kas tapusi 25 Zviedrijas gados. Šīs pretišķības, strāvas un pretstrāvas ir liecinieces, ka literātūra dzīvo. Literātūra, kuŗā pretišķību nav, ir mirusi.

Jums pašiem jānāk klajā! — debatēs iesaucās Bū Seterlinds. Nelieciet mieru zviedru apgādieni! Zviedrijai ļoti vajag dzejas, un dzejas „sabiedriskums" nav nekāds dzejas mākslinieciskais kritērijs. Dzeja ir dzīviba un tā nepazīst robežu, dzeja ir kāda cita īstenība, atbrīvošanās īstenība. „Es apsolos mēneša laikā pārtulkot desmit baltiešu dzejniekū dzejoļus, ja vien manās rokās nonāks to satura burtisks tulkojums."

Teodors Kalifatidess savukārt norādīja, ka nav mazs arī minoritāšu to autoru uzdevums, kas izvēlējušies rakstīt zviedriski (T. K. savas grāmatas sarakstījis zviedru valodā): viņi ir tie, kas „saprotamā valodā" tieši un bez starpniecības var vēstīt par savas tautas likteni. Būt autoram trimdā tomēr ir un paliek problēma: „Kaut gan manas grāmatas sarakstītas zviedriski, tomēr necesmu zviedru rakstnieks, bet gan grieķu autors, kas raksta zviedriski."

Literātūrai veltītā „pēcpusdiena" beidzās tikai kādu stundu pirms pusnakts, kad pils bibliotēkas zālē pēc vakariņām bija turpinājies „rakstnieku vakars" ar igauņu (Underes, Kolka, Nöu un Lāmanes) un latviešu (Eglīša, Strēlertes, Viesiena, Rīdzinieka, Johansona un Kronberga) dzeju zviedru atdzejojumā. Bū Seterlinds, kas visu laiku bija baltiešu autoru vidū, atkārtoti mudināja „nelikties mierā", jo baltiešiem „ir ko teikt".

Simpozija rikotājs „Baltiska institutet" ir nepolitiska baltiešu akadēmiķu apvienība, kas nodibinājās pērnā gada jūnijā. Zviedru valdība bija piešķirusi līdzekļus simpozija sarīkošanai. Simpozijā nolasītos referātus un debašu protokolus paredzēts publicēt grāmatā, kas iznāks šāgada rudens pusē. Jāpiezīmē, ka simpozija telpās bija iekārtota plaša grāmatu skatē, kuŗai latviešu apgādi Atvase, Daugava, Imanta un Ziemeļblāzma bija nodevuši savus izdevumus, ko papildināja zinātnieku publikācijas un žurnālu Ceļa Zīmes un Jaunā Gaita paraugeksemplāri. Daļu no latviešu krātuves retumiem bija izstādījusi arī Vesterosas bibliotēka.

G. I.

*

Aleksis sastop draugu Robertu, kuŗš atstāj pavisam sašļukušu iespaidu. „Nu vecais, kas jauns pasaulē?" Alcksis uzmundrinādams jautā. — „Ak, noticis kaut kas pavisam briesmīgs," Roberts atsaka. „Mana sieva mani krāpj ar citu!" — „Vecīt, es taču jautāju, kas jauns..." Aleksis aizrāda.

★

KRIŠS OZOLS 60-GADNIEKS

Viens no Montrealas pazīstamākajiem sabiedriskajiem darbiniekiem, Krišs Ozols, 17. maijā atskatījās uz saviem 60 mūža gadiem. Montrealas latvieši pazīst jubilāru kā klusu un iecietīgu darba darītāju. Vēl dzīvā atmiņā palicis viņa 50 gadu jubilejas sarīkojums, kad viņu apsveica liels pulks draugu un sabiedrisko darbinieku.

Dzimis 1911. gada 17. maijā Ventspils apriņķa Užavas pagastā. Pēc Ventspils valsts un Rīgas pilsētas komerckolas apmeklēšanas studējis tautsaimniecību Latvijas universitātē. Strādājis par revidentu Lauksaimniecības kamerā, sabiedrisko lietu ministrijā un rūpniecības departamentā, kas Krišam Ozolam deva iespēju iepazīties ar sabiedrisko dzīvi visos Latvijas novados. 1944. g. jubilāru iesauca armijā. Vācijai kapitulējot K. Ozols nokļuva amerikāņu gūstā un viņu nosūtīja uz Franciju. Ar Zviedrijas Sarkanā Krusta palīdzību izdevās pārcelties uz Zviedriju, kur sastapa savu dzīvesbiedri Mildu. Zviedrijā jubilārs darbojās akadēmiskās organizācijās un latviešu organizāciju savienības prezidijā.

Krišs Ozols 1949. gadā apmetās uz dzīvi Kanadā, izvēlēdamies par savu jauno mājvietu Montrealu. Šeit jubilārs darbojies studentu kopā, Trīsvienības draudzes valdē, kādu laiku bijis arī tās priekšsēdis, Latviešu biedrībā, krājaizdevumu sabiedrībā par revīzijas komisijas priekšsēdi.

Abu Ozolu meita Maija palikusi Latvijā, kur strādā par skolotāju. Kopā ar dzīvesbiedri Mildu, jubilārs savu 60. dzimšanas dienu klusi nosvinēja tuvāko draugu un paziņu vidū.

I. Sk.

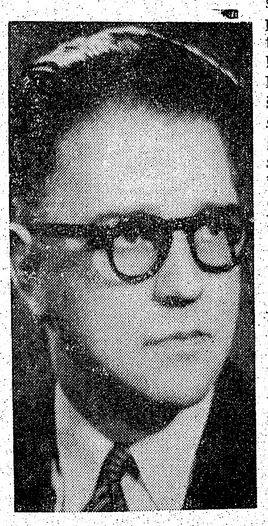

Krišs Ozols

Laurēātu pēcpusdiena

(Pārnesums no 3. lpp.)

to katru iespēju, lai ar grāmatām, pētījumiem lekcijām un kursiem savā un daudzās citās universitātēs skaidrotu un pētītu Latvijas un Baltijas vēsturi. Arī šogad laureāts apceļos daudzas Eiropas valstis, piedaloties konferencēs, lasot lekcijas universitātēs, apmeklējot pētīšanas institūtus un vācot materiālus.

Sarīkojumu telpās ieskatam bija pieejamas arī laureātu grāmatas un pilns „Mazputniņa" burtnīcu komplekts. ZAKF finanšu līdzekļi visus gadus sniedzis iespējamo palīdzību, lai mūsu mazajiem lasītājiem būtu regulārs un interesants žurnāls. Tā redaktori Streipu pāris šogad saņēma ZAKF godalgu paidagoģijā.

L. P.

Rakstnieks Antons Rupainis

Latviešu katoļu dienas Indianapolē

700 DOL. NAUDAS BALVA RAKSTNIEKAM ANTONAM RUPAINIM

Amerikas latviešu katoļu dienās Indianapolē bija ieradušies katoļticīgie tautieši pat no attālajiem centriem ASV un Kanadā. Rakstnieku cēlienā 29. maijā, kas bija pulcinājis vairāk par simt apmeklētāju, piedalījās Pauline Zalāne, Antons Rupainis, Janina Babre, Norberts Trepša-Neikšānietis, Konstantīns Strods-Plencinieks un Leonards Latkovskis. Koncertā-balle bija ieradušies ap 200 apmeklētāju. Plašo programmu ievadīja bīskapa Jāzepa Rancāna fonda valdes sēde Konstantīna Sventecka vadībā. Tajā piedalījās arī Kanadas latviešu katoļu apvienības valdes priekšsēdis Konstantīns Boriss no Toronto.

Fondā ziedojumos ienākuši 4100 dol. Pēc N. Trepša un Z. Zadvinska domām no šīs summas 500 dol. būtu izlietojami balvām diviem latviešiem, neatkarīgi no dzīves vietas vai konfesijas piederības, kas īpaši izcēlušies iepriekšējā gadā. Tuvākā laikā būs dabūjams bīskapa J. Rancāna piemiņai veltīts pirmais rakstu krājums, P. Daugavieša redakcijā. Astras apgādā iznāks prof. H. Tichovska sastādītā J. Rancāna monografija. Fonda valde nolēma atbalstīt tās izdošanu.

Katoļu dienu oficiālai atklāšanai sekoja vairāki referāti, kuŗus nolasīja prof. Aleksis Rubulis no Notre Dame universitātes un prof. Dr. Jāzeps Motivāns no La Crosse universitātes Viskonsinā. Pēc tam notika paneldiskusijas, kuŗas vadīja Ādolfs Sprūdžs no Čikagas, paneļi piedaloties J. Motivānam, L. Latkovskim, N. Trepšam un latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars priekšsēdim Olģertam Balodim no Nujorkas.

Vakarā notika koncerts, piedaloties jaunās paaudzes mākliniekiem-dziedoņiem Lūcijai Kūlniecei un Richardam Bačānam no Grand Rapidiem un pianistēm — Dainai Bogielai no Čikagas un Astrai Melbārdei no Indianapoles.

Dievkalpojumā Sv. Pētera un Pāvila katedrālē piedalījās trīs garīdznieki — prelāts A. Grosbergs, tēvs B. Baginskis un prāv. N. Trepša, kas sacīja spredīki, atzīmējot arī, ka prāvestam A. Grosbergam aprit̄ējuši 35 gadi priestera amatā.

Rakstnieku cēlienā Amerikas latviešu katoļu apvienības valdes priekšsēdis K. Sventeckis sveica rakstnieku Antonu Rupaini, pasniedzot viņam adresi un čeku par 700 dol. Šis gads ir Antona Rupaiņa jubilejas gads, jo 13. septembrī viņam piepildās 65 mūža gadi. Antons Rupainis kā rakstnieks kļuva pazīstams jau 24 gadu vecumā, kad sarakstīja izcilo darbu „Laikmetu maiņā" 1930. gadā. Tam sekoja lugas „Kad pirmie gaiļi dziedāja" un „Dzimtā zeme". Vairāki viņa dzejoļi komponēti koriem. Latvijā Antons Rupainis kļuva pazīstams ar savu lielo vēsturisko romānu „Baltie tēvi", kuŗā stāstīts par dominikāņu mūku darbību pie Lielupes Latgalē. Romānu 1936. un 1937. g. iespieda žurnāls „Atpūta". Rakstnieks sarakstījis arī vairākus ievērojamus darbus trimdas gados Vācijā un ASV, dziļi būdams saaudzis ar Latgali un tās ļaužu likteņiem.

Pateikdamies par saņemto balvu, rakstnieks pastāstīja epizodus

(Beigas 8. lpp.)

Pirme viet bez priek

LIELES JĀŅ SACĪKSTES AIZ GODKAREB DALĪB JĒMSKRIŠS ĶEPALS

Šans biedrebs priekšnieks Puķpodiņ Ješk pēc sov dab bij maksten dūšīgs uz cīkstšanes. Jou no skols dienem viš mazem piermziemniekiem lik kāj priekšs un vis mētans izroustej aiz bizem kā ziergs a grožem. Vēlāk viš spēlēj futen, lec a kārt un grūd lod. Vien laik Ješk bij gandrīz tāds kā mēstars riteņbroukšane pa vis dīže Piltens pagast, līdz Šķībeis Mārtiš vin noskrēj lielpilstē uz bruģete iel. Dipiš nometne Puķpodiņ Ješk uz acīt savinej tik doudz cigrets, ka varej dzīvt cepar kuldams.

Tālab Šans biedrībe a Puķpodiņ Ješk bij kā sasites uz visād sacīkš rīkšan, gan garīge kultūre, gan fizkultūre. Man vēl tagad prāte, kā viš vien gād bij izrīkejs dziedšans sacīksts uz balsem. Torēz viš būt iznāces pavisam lab un Ješk būt ieguvs pasouls slavs, ja vien biedrības mājie viens vērbaļks nebūt lūzs un no griestem kaļķ biruš zeme. Viens tāds kaļķ gabals iekrit Ješk atvērte mute un aizsprūd rīkle tā, ka viš no dziedšan vais negrib neko dzierdet.

Izgājše gade Ješk bij izdomejs, ka toutiske Jāņ svīņšan vārs pievilkt lielāk bar cilēks, ja izrīkes strik roušans sacists. Paše vide nolik als muceņ kā pierme prīz un vien laik vis cīkstšanes izskatjes dikt lab. Vīr iekērše strike roustjes vaigs piepūtuš kā zem gāj pa gais, bet als muciš kā palik vide, tā palik. Ta nezin ku bij rades viens gudrejs un pa kluse strik gal piesējs outiņ pakļe. Līdz ko vīr ierakes zeme uz joun cīkstšanes, viš tik piedev gāz, tā kā als muceņ a visem spēk mitriķem ieripej upē, kā ūdens nošļakstej vien. Kas tas bij pa trac un gare izrakstšanes avīzesi Vēl tagad lasītāj vēstals seš pēd gaŗume staigc no vien pus uz otrs un tā nu i rades pavisam jouns sacīkš veids. Šans biedrebs valdšan nospried, ka uzvārtej lastāj vēstuļ rakstšane izšķiers latvieš olimpiāde un tas dabes zelt medaļ, bet šogad Jāņ svīņšanei piedos vairāk no toutiske gar a senč tradīcij spēk. Tālab šogad mēs vis viene balsenolēm, ka zaļum place Jāņ svīņšans laike jārīke als dzēršans sacīksts.

Pats Ješk jou bij izdomejs kārtības rull, ka visem sacīksts jāsāk viene laike, līdz ko jaunieš pulciš būs nodancejs „Tūdliņ, tgdiņ..." un beiges būs, līdz ko siev komteļs priekšniec pielaides ugan darvs mucej un šoušans nodaļs priekšnieks sāks spridznāt rakets gaise. Mēs cit gan domej, ka tur tik knap kād stund iznāks priekš sacīkstem un īste meistar nemaz nedabs parādet sov māksl, bet Ješk iespītjes, ka programms daļ nevar stiept gaŗume, jo pa tums vais nevārs sadabet viš kope un ej nu sazin, kā tos godalgs ta vārs sadalet.

Revīzijs komsijs priekšnieks, kam pašam a bij vārds Jāņs, gan a pacēl balss, ka tāde svarīge sacīkste laik ierobžošan i tas pats, kas ziergem uzlikt klaps uz acem. Viš domej, ka godalgšan jātais uz rīt puš upmale, ku zuvs no rītem nāk meklēt brokasts. Kasiers Žans Knipstang viņam piekrit, jo uz tik is laik neviens negribes tādes sacīkstes dalīb jemt un biedrībej tik blamāž vien sanāks.

Emiš skait tukšes pudiiņs un uzpase, ka mēs nenokave sacīkš beigšans laik. Pa sākem laik mēs gadej paš un kamēr jouniešpulciš dancej tūdliņ, tāgdiņ" mēs tāpat pa kluse salēj iekše kād pusduc „OK". Vien siev aizmugure gan zēļjes, ka mēs staip kakls kā gaiļ uz čup stāvdams, un viņ nemaz neva sarēdzt cik smuk viņs mazeis Jānīts iemācjes toutiske dancšan. Bet, kas mums tur kād daļ pa viņs Jānīt, ja mums pašem gāle bij iejemt vesel puspūrviet zem un vēdre jou pusducs stipreis als.

Pēc sākam daļ mēs aizsteidzes save viete un sāk sacīksts pa īstem. Emiš griez speķ šķēles un smerej rupmaiz, bet mēs a Cīpsl Miķel tik korķej un tukšej. Te uzrēc ku gadjušes, ku nē, mums kļāt pieskrej div puišeļ un nopras, va mēs negrib apdrošinet sovs outiņš pret courem, riepem un tukš gais. Miķels norūc, la viņ lases prom cik ātr vien var un netrouce liels cilēks svarige darbe.

„Mēs jums ietēc iestātes mūs apdrošināšens biedrībe pa divdesmit piec cents uz kaŗs riep," viens no puikem notēc. „A tukš gais un courem riepem nekur tāl neva tikt."

(Beigas 8. lpp.)

Pārmaiņas sporta spēļu kārtībā un sākuma laikos

Daugavas Vanagu 2. globālajās dienās Toronto

Technisku iemeslu dēļ nācies mainīt sacensības laiku jaunatnes basketbolā: programmā paredzētā Čikagas DV un Kanadas sastādītās vienības spēle, kuŗai bija jānotiek piektdien, 2. jūlijā, *NOTIKS SESTDIEN, 3. JŪLIJĀ, PL. 9.30 RĪTĀ* kā priekšspēle senioru basketbolistu sacensībai. Reizē ar šo pārmaiņu spēļu kārtība un sākuma laiki būs šādi:

Piektdien, 2. jūlijā,

no plkst. 16.30 līdz 22. volejbols vīriešiem un sievietēm (zēnu un meiteņu vingrotavās).

Sestdien, 3. jūlijā,

plkst. 9.30 rītā volejbola spēļu turpinājums meiteņu vingrotavā, bet tai pašā laikā zēnu vingrotavā Čikagas DV un Kanadas sastādītās jaunatnes basketbolistu sacensība.

Pl. 11.00 dienā spēkosies senioru basketbolisti — Saginavas LK ar Toronto DV.

Visas spēles volejbolā un basketbolā notiks Jarvis Collegiate vingrotavās (Jarvis Street and Wellesley East).

Pārpratumu novēršanai atgādināms, ka Nujorkas DV un Toronto DV futbola vienību sacensība notiks

sestdien, 3. jūlijā, pl. 14.00

Broadview YMCA laukumā (Broadview Ave. and Dundas Street East).

Visas pārējās sporta sacensības notiks vietās, laikos un kārtībā, kāda ziņota pēdējos sludinājumos un LATVIJAS AMERIKĀ 19. jūnija numura rakstā „Plašākās sporta sacensības kopš gadiem".

Nepieciešams IKVIENAM SVĒTKU DALĪBNIEKAM

DV 2. GLOBĀLO DIENU VADONIS

„Daugavas Vanagu organizācijas 25 gadi"

Pilnīga un vispusīga informācija par visiem sarīkojumiem un to programmām. Plašāka rakstu serija par DV organizācijas 25 gadu darbību dažādās zemēs.

Bagātīgi ilustrēts. Informācija arī par latviešu saimnieciskajiem pasākumiem. PALIEKAMA SVĒTKU ATMIŅA.

Cena: 2 dol.

Pērkams informācijas birojā, DV grāmatnīcā un atsevišķos sarīkojumos.

Pēteris Grods

Pelēkais trijjūgs

DIENU PIEZĪMES

(9. turpinājums)

21. augusts. Amerikāņu okupācijas iestādes pievāc Bronnas ciema skolas priekšnieci, kas bijusi sevišķi aktīva nacionālsociālistu partijā. Mūs atkal reģistrē, nu jau kuro reizi. Tālākai emigrācijai vai sūtīšanai uz dzimteni? Pegnicā anonīmi izlikti saraksti par tām vācu sievietēm, kuŗas satiekas ar amerikāņiem un tādēļ no vācu sabiedrības izstumjamas. Par šo soli amerikāņi visam Pegnicas apriņķim piedraud ar pārtikas devu samazināšanu uz pusi un aizliegumu atrasties uz ielas pēc plkst. 6 vakarā.

1. septembris. Jau rudenīgi. Lazdām atraisās pirmās dzeltenās lapas. Ūdens foreļu strautā Pitlachā ir vēss un dzidrs. Laukos labība jau nopļauta un novākta. Mežos zirnekļi izmetuši zīda tīklus, tvarstīdami sīkus kukainīšus. Mēs vēl šepat, ar gājputnu ilgām krūtīs. No Libekas pārnāk kāds latviešu karavīrs. Viņam līdz Ingolštates bēgļu izdevuma Dievzemīte 7. numurs. Tajā rakstītas baigas vēstis no dzimtenes, kas pārņemtas no lietuvju laikraksta „Draugas" ar virsrakstu — Padomija steidzas iznīcināt Baltiju. Okupētajos Baltijas apgabalos stāvoklis kļūst arvien traģiskāks. Te sācies vēl nepieredzēts pārkrievošanas laikmets. Pēc nesenajām zviedru aģentūras ziņām, Baltijā nometināti uz pastāvīgu dzīvi 1.700.000 cilvēku no dažādiem Krievijas apvidiem. Jau 21. jūnijā New York Times korespondents no Stokholmas ziņo par krievu plāniem, kas pauž, piem., Tallinas iedzīvotāju skaita palielināšanu no 150.000 uz 500.000. Ka krievu pieplūdums Baltijā kļūst arvien lielāks, liecina arī Igaunijas radio, kas ikdienas min cilvēkus ar krieviskiem uzvārdiem. Pad. savienība paziņojusi, ka sākot ar 15. jūniju varēs dabūt nodarbošanos tikai tie pilsoni, kuri tūs reģistrējušies valsts darbiem. Daudzi arī darbam pieteikušies. Pēc pilnīgi drošām ziņām no Latvijas tikai līdz 5. g. maija mēneša beigām uz Sibiriju darbos izsūtīti 170..0000 latviešu. Izsūtīšanas metodes visai nerastas, tvarsta naktīs, ģimenes izšķir, bērnus nododot audzināšanai speciālās komūnistu audzināšanas iestādēs. Ne mazāk ievērības pelna arī ticības dzīve šajās zemēs. Kara darbības dēļ sapostītos dievnamus neļauj atjaunot, tāpat kā tas bija Muravjeva laikā. Visā zemē valda neparasts rekvizīciju drudzis. Atņem lopus, labību etc. Palikuši bez sēklas, lauksaimnieki nav varējuši apsēt laukus. Pavisam tuvu pievārtē stāv bada rēgs. Tālāk laikraksts no tiem pašiem avotiem ziņo, ka arī Lietuvā sākusies cilvēku izsūtīšana. Ir zināms, ka te izsūtīti 200.000 cilvēku. Izsūta visus, nelevērojot nedz nodarbošanos, nedz vecumu, sākot no 14 — 70 gadiem. 20% no izsūtāmo skaita ir sievietes. Ticības dzīve pilnīgi noslāpēta. Dažāda veida reliģiskās dzīves izpaudumi pilnīgi noliegti (nevar sapulcēties dievkalpojumiem, kristīt, laulāt etc.)

6. septembris. Dr. A. Valdmanis vizītē angļu slepenajā dienestā. Sūtņa K. Zariņa vēstule bēgļiem, ar beigu vārdiem: uz redzēšanos brīvajā Latvijā.

Krievu ārlietu komisārs Molotovs ar speciālām pilnvarām ierodas Londonā. Angļi interesējas par klimatu Latvijā, bet angļu virsnieki izteikušies, ka pēc 2 — 3 mēnešiem angļi pārņems Latviju savā ziņā. Latvijas mežos vēl joprojām daudz karā laikā sabēgušo iedzīvotāju. Potsdamas konferencē Latvijas liktenis izlemts negatīvi — tiekam iespēlēti krieviem. Poļi no Baireitas nometnes dodas atpakaļ uz savu dzimteni.

9. septembris. Kādā amerikāņu žurnāla rakstā Savienotās Valstis nostājas pret jebkādu eksilvaldību Latvijai. Tā mums lēnām nolaiž asinis, lai pēc tam atkal pabarotu ar vājām cerībām. Tās ar izmisumu iet rokrokā jau visu laiku, kopš pieveikta Vācija un tas vēl turpinās arī pēc 8. augusta, kad sabiedroto valstu lielākie laikraksti vēstīja — miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts. Asiņu un sāpju straumes nav stājušas ritēt. Tās situšas vēl augstāku vilni, sevišķi Baltijas valstīs, kuŗas asiņoja līdz ar Vāciju, jo tā bija vienīgais pretspēks komūnismam. No krievu zonas izbēdzis vācu karavīrs stāsta, ka krieviem bijis jāatstāj iecemtā vācu territorija līdz 1. septembrim. Bet, kā jau parasts, tie vilcinoties, jo viņu nodomos ir paturēt iegūto uz visiem laikiem. Vispār, pēc angļu laikrakstu ziņām, krievi ietur augstu pašlepnuma un bravūras toni. Baireutas amerikāņu komandants privātās sarunās brīdina Silēzijas bēgļus — lai neatgriežas mājās, jo viss izlaupīts un izpostīts, attiecības ar Pad. savienību ļoti saspilētas un ka briesmīgākais karš vēl priekšā...

19. septembris. Sarunas Pegnicā ar ārim no Kijevas izbēgušiem krieviem. Viņi vairs nebaidoties pasaules. Ignorance iepretīm brīvās pasaules iebildumiem par komūnistu politiku. Polijā satraukums, jo krievi netur solījumus. Līdz 15. augustam vajadzējis likvidēties krievu komandantūrai Varšavā, bet tā darbojas joprojām. Visur redz daudz karavīru. Jauniesauktos sūta apmācībai uz vācu zonu. Gūstekņus iesauc armijā, bet daudz vietējos civilistus ievieto filtrēšanas nometnēs. Sāvienu pakausī nomaina pakāršana vai spaidu darbi līdz 25 gadiem. Krieviem vēl amerikāņu apgāde un transporta līdzekļi. Ieņemtos vācu apgabalos rāda krievu propagandas filmas, dala zemi, gatavojas kolchoziem. Krievi paraksta visus nolīgumus un dod visādus solījumus, bet tos nepilda.

21. septembris. Savāda politika, kas grūti saprotama. Jau dažus gadus Londonā atrodas poļu eksīlvaldība, kuŗu angļi visu laiku atzina un ļāva šai valdībai pa radio izteikt savus resp. nacionālo poļu ieskatus par neatkarīgu Polijas valsti, kādu to vēlētos redzēt visa poļu tauta. Jūlija mēneša sākumā, Polijā nodibinoties provizoriskai resp. komūnistiski noskaņotai valdībai, kādu diktēja krievi, angļi poļu emigrantu valdībai Londonā aizspieda muti uz visiem laikiem... Vai līdzīgs liktenis nesagaida mūsu nacionālās komitejas, kuŗām gan pagaidām ļauj strādāt un aprūpēt latviešu bēgļus, bet kuŗu mūžs var izrādīties ļoti īss? Mums vēl nav nekāda pamata zem kājām, kas mums ļautu kaut druscin iedomu par atpakaļceļu.

24. septembris. Baireutas latviešu nometnē saplūdušas ziņas gan no privātiem avotiem, gan laikrakstiem un radioraidījumiem. Ģenerālis Grosbarts pilnā sarkanarmijas formā. NKVD moku kambari atkal vecajā vietā. Savoš amatos atgriezušies arī vīsi komisāri. Leimanis atkal radiofonā. Krievi izplata proklamācijas, vēršoties uz latviešu inteliģenci, aicinot to neatstāt dzimteni. Proklamācijai 20 parakstu, to skaitā Dailes teātŗa direktora Smilģa, Lilitas Bērziņas, J. Sudrabkalna un c.. Ziemeļvidzemē un Latgalē nežēlīga iznīcināšanās ar notvertiem nacionāliem partizāniem. Vilja Lāča akcija par ieslīšanos darbos Pad. savienībā uz sevišķi labiem noteikumiem. Iedzīvotājiem pirkšanas brīvība nav ierobežota, bet cenas ārkārtīgi augstas. Latvijas universitātē daudz jaunu mācības spēku, kas dzīvuši un skolojušies Pad. savienībā — Paškēvics, Miške, Vālesiz

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

Daugavas Vanagu Grāmatnica

Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121

Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās no 9—1 dienā

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, ķīķjus, svečturus, standartīņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noderi

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto 174

izīrē telpas

sarīkojumiem ■ viesībām ● kāj viesību galdus ●

Tel. 922-2931

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

BB apdrošināšana plus VALD. BEBRIS

1556 VICTORIA PARK AVE. SCARB

TEL. 759-0266

VAJADZĪGAS enerģiskas personas

Darbs pašu apvidū PILNAM VAI DAĻĒJAM darba laikam.

Neierobežota izpelņa vīriešiem un sievietēm ar automašīnām. Liela iespēja izpelņai. Interesanta komisija par pārdoto preci, materiāliem un pakalpojumiem. Izdevība iegūt augstāko ienākumu.

Zvanīt Larry—694-3389, Toronto ELECTRO LUX Canada Ltd. 1476 Kingston Rd. Toronto.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Ļoti ātras informācijas un spēcīgas produkcijas sistēmas ir priekšrocības ir lielām ekonomiskām un politiskām vienībām, priekšrocības ir lielām ekonomiskām un politiskām vienībām. Ārkārtīgi lielā Kanadas territorija un līdzekļu pārpilnība dara šo zemi lielu. Vienība dažādībā dod spēku katrai tās daļai.

Kanada ir mūsu spēks
Kanada ir vienība dažādībā
VIENOTĪBA

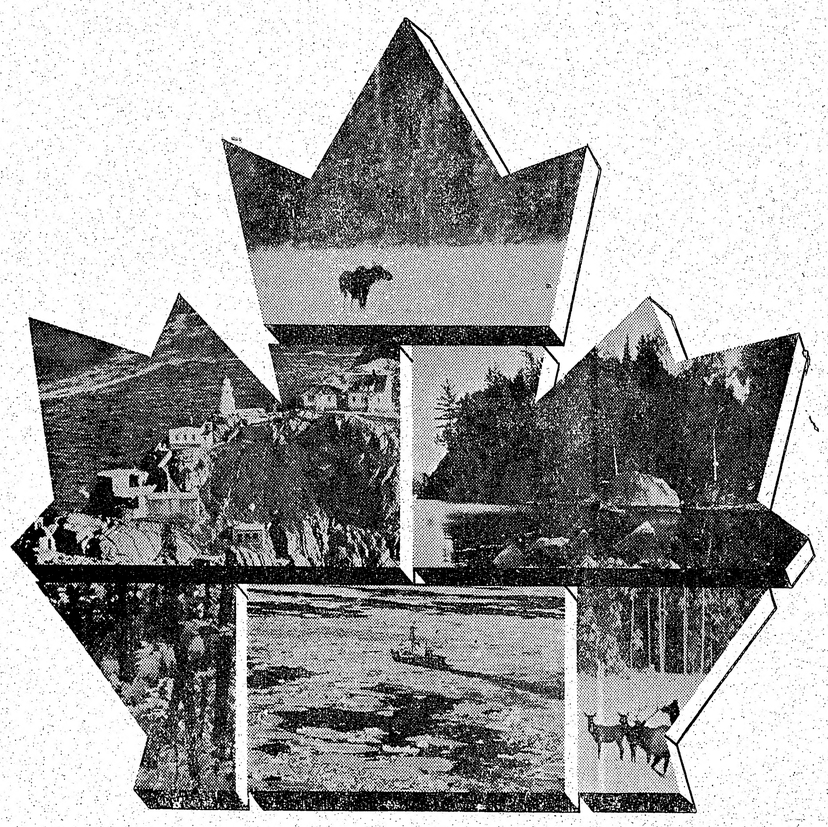

Šo uzsaukumu sagatavoja sludinājumu industrija un jūsu Tirdzniecības kamera.

Turner & Porter

APBEDIŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954

York Chapel
2357 Bloor St. W.

Parkošana abās bēru mājās

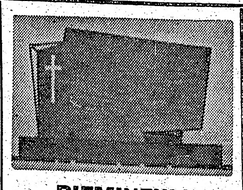

PIEMINEKĻI

Igaunu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2019 Yonge St., Toronto 7 (Starp Eglinton un Davisville)

487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

High Park — Bloor rajonā

IZĪRĒJAMA 1 istaba un virtuve

Zvanīt Toronto RO 9-3081

Baltic PLASTERING

Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē. Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761. Zvanīt katrā laikā Toronto

IGAUŅU OPTIKIS

J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 8-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.

Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

HIGH PARK — BLOOR rajonā

IZĪRĒJAMS

2 istabu dzīvoklis ar atsevišķu ieeju.

Zvanīt 762-9530, Toronto.

L. LUNSKY OPTIKIS

Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak. Ar iepriekšēju pieteikšanos 470 College St., Toronto.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli

EIROPIEŠU DELIKATESĒM

vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas

tip-top MEATS

delicatessen

1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue — Don Valley Parkway)

Iznākusi A. Plampes

Dziesmu kamoliņa I daļa

145 vairākbalsu meldijas un teksti. Kabatas formāts. Cena $3.00

Grāmatnīcām atlaide.
494 Sammon Ave.,
Toronto 359, Ont., Canada.

1971. GADA VASARAS MŪZIKAS FESTIVĀLS

Toronto pilsētas padome, parku un atpūtas departaments sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību, ar skaņu plašu rūpniecības uzņēmumu un Toronto Daily Star fondu atbalstu priecājas paziņot sekojošās programmas:

27. JŪNIJA — 1. JŪLIJAI NEDĒĻAI

SVĒTDIEN, 27. JŪNIJĀ

1.00 — 6.00 p.p. Greenwood Park „Rock" koncerts
2.30 p.p. High Park 48. kalniešu militārā kapella
48. kalniešu dūdu un bungu kapella
2.30 p.p. Kew Gardens 411. skvadrona kapella, soliste: Helen Murray
5.30 p.p. High Park Ērģeļu koncerts — Ronnie Padgett
7. 30 p.p. Willowvale Park Peggy Jackson & Speltones
7.30 p.p. Earlscourt Park Lauku polku orķestris

PIRMDIEN, 28. JŪNIJĀ

8.30 vak. Ramsden Park Skvērdejas — Bob Scott orķ.

OTRDIEN, 29. JŪNIJĀ

8.00 vak. Allan Gardens 48. kalniešu kapella
8.30 vak. Withrow Park Skvērdejas — Bob Scott orķ.

TREŠDIEN, 30. JŪNIJĀ

12,15 p.p. Nathan Phillips Sq. Peggy Jackson un Speltones
7,30 vak. Monarch Park Shan Clifford — varjetē
8,00 vak. Eglinton Park Art Halman orķ.
8.30 vak. Riverdale Park Sheila Guthrie — varjetē — solists Chick Roberts
8,00 vak. Nathan Phillips Sq. ASV skolu orķestris un koris.

CETURTDIEN, 1. JŪLIJĀ

7.30 vak. Nathan Phillips Sq. 48. kalniešu militārā kapella
Karalienes Kanadas vienības kapella
Toronto skotu dūdu un bungu orķestris
Fort York sardze—apmācību un sardzes maiņas uzvedums.
8.00 vak. Forest Hill Memorial Park Ted Mosses pieciši
8.30 vak. High Park Skvērdejas — Bob Scott orķ.
8.30 vak. Kew Gardens Skvērdejas — Al Aylward orķ.

Paziņojums PAR ATKRITUMU NOVĀKŠANU TORONTO PILSĒTĀ

Tā kā ceturtdiena, 1. jūlijs, ir svinamdiena, šai dienā atkritumus neaizvāks.

Aizvākšanu izdarīs nākošajā rēgulārajā savākšanas dienā.

H. F. ATYEO,
P. Eng. ielu komisārs

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd.,

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

tālr. 534-1403, Toronto

Beidzamais laiks pieteikt vasarnīcas atvaļinājumam

skaistajā Nipissing ezerā,

Sanalulu salā

Ideāla makšķerēšana, saulošanās, peldēšanās. Laivas. Motori. Vasarnīcās ūdens un elektrība. Vārīšanas iespējas.

Lūdzu zvaniet nekavējoties

K. Suntažs, Toronto 489-6829

Skaistās 1000 Salās

Pusceļā starp Toronto un Montrealu.
Makšķernieku paradīze.
Istabas ar pilnu pansiju.
VASARNĪCAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM
Laivas, motori un ūdens slēpošana.
Rakstīt K. KALNIŅŠ,
P.O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada
Zvanīt 382-4269, AREA CODE 613.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams

125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaiša dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—

465-5225

DAUGAVAS VANAGU KLUBS

OTRĀ STĀVĀ

ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.

Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām

Uz redzēšanos!

Apspriedis DV priekšnieka ierosinājumus

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDE TORONTO

DV 2. globālo dienu priekšvakarā, 17. jūnijā uz kārtējo sēdi pulcējās arī Kanadas DV zemes valde, priekšsēža vietas izpildītāja E. Jansona vadībā. Sēdes ievadījumā ar klusuma brīdi godināja nesen mirušo DV organizācijas goda biedri Elzu Klaustiņu un DV Toronto nodaļas biedru Jāni Suidaru.

E. Jaunzars nolasīja DV priekšnieka un centrālās valdes uzsaukumu 14. jūnija aizvesto piemiņai, kas beidzās ar aicinājumu: „Šis baigās 14. jūnija dienas pieminot, piedomāsim intensīvāk pie šīs dienas dzīves te brīvībā, salīdzināsim to ar mūsu tautas gaitām dzimtenē un šo pārdomu rezultātus parādīsim savos darbos."

DV centrālās valdes apkārtrakstā norādīts arī uz DV priekšnieka V. Haznera ierosinājumu ASV DV delegātu sapulcē visās DV darbības zemēs uzkrāt līdzekļus Nacionālās darbības fondam un dibināt tā saucamās „jaunvanagu kopas". Valde atzina šos ierosinājumus par atbalstāmiem, bet ievērojot, ka DV 2. globālo dienu ietvaros rīkotajā darba nedēļā tos iztirzās plašāk un apspriedīs arī DV centrālās valdes sēdē, pie ierosinājumiem tuvāk nepakavēsies.

Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne ziņoja par saņemto Latviešu nacionālā fonda loterijas biļešu izsūtīšanu nodaļām un paveiktajiem Globālo dienu priekšdarbiem, kur„ cita vidū, notiks arī plašāks vanadžu salidojums ar priekšnieces M. Ķeņģes piedalīšanos.

Jaunatnes daļas vadītāja B. Šmita - Kalēja informēja par piedalīšanos LNAK jaunatnes padomes darbā. Viņa saņēmusi arī pateicības vēstuli no Kanadas latviešu skautu jendas par piešķirto materiālo atbalstu.

Pēc aprūpes daļas vadītāja A. Kvēpa ierosinājuma, no Ziemsvētku aprūpes līdzekļu vākšanas ienākumiem, piešķira 300 dol. invalīdu aprūpei. vecajiem un slimajiem 200 dol., Minsteres latviešu ģimnazijas internātam 200 dolaru un aprūpei aizdzelzs aizkara 500 dol. Apstiprināja arī trīs palīdzības saiņu nosūtīšanu uz okupēto Latviju. Pārrunājot kādu atbalsta pieprasījumu, valde uzdeva A. Kvēpam iepazīties tuvāk ar pstākļiem un nepieciešamā pabalsta apmēriem, ko varētu izšķirt nākošajā valdes sēdē. Paredzams, ka to, sakarā ar DV Druvas nodaļas ierosinājumu, sasauks jūlija mēneša sākumā A. Kalniņa saimniecībā, Orandžvilē.

No stipendiju fonda līdzekļiem piešķīra 130 dol. Richardam Ārgalim latviešu valodas kursa apmeklēšanai Rietummičigenas universitātē.

Pēc ārējās informācijas daļas vadītāja O. Ieviņa ierosinājuma piešķīra 50 dol. BATUN organizācijai un 50 dol Toronto etniskajam Freedom Council.

No V DO Ošavas nodaļas saņemts paziņojums, ka nodaļas jaunā valde darbosies šādā sastāvā: priekšsēdis F. Berķis, sekretārs - biedrzinis A. Stārasts un kasiere Dz. Gaumera, vanadžu priekšniece E. Berķe, bet revizijas komisijā A. Gaumers un I. Bierne.

Pārrunājot saimniecības daļas vadītāja A. Kvēpa ziņojumu, valde nolēma aicināt R. Grāvīti par Kanadas DV zemes valdes konsultantu saimniecības jautājumos. DV 2. globālo dienu laikā, Royal York viesnīcas telpās valde vienojās iekārtot grāmatu un skaņu plašu stendu. Apstiprināja arī DV Ziemsvētku tirdziņa vadītāja A. Šterna ziņojumu, ka šā gada tirdziņš paredzēts 4. un 5. de ?. decembrī DV namā.

Valdes sēdē piedalījās priekšsēža vietas izpildītājs E. Jaunzars, kasieris R. Britāls, aprūpes un saimniecības daļas vadītājs A. Kvēps, jaunatnes daļas vadītāja B. Šmita - Kalēja, ārējās un iekšējās informācijas daļas vadītāji O. Ieviņš un R. Norītis, kā arī Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne.

R. N.

Kanclers Brants Vašingtonā

KOMŪNISTU PARTIJAS KONGRESS AUSTRUMBERLĪNĒ

Rietumvācijas kanclers Vilijs Brants 14. jūnijā ieradās Vašingtonā sarunām ar ASV prezidentu Niksonu un valdības pārstāvjiem. Iepriekš kanclers Brants Ņujorkā apmeklēja Jēlas universitāti, kas svinīgā ceremonijā piešķira viņam goda doktora titulu. Universitātē ap 500 studentu un darbienieku bija sarīkojuši skaļas demonstrācijas. Baltajā namā kanclers Brants un prezidents Niksons apspriedabruņoto spēku samazināšanu Eiropā un normālākas dzīves izredzes rietumberlīniešiem.

Pēc sarunām prezidenta preses sekretārs Zīglers izteicās, ka Savienotās Valstis cer, ka nākamos mēnešos varēs sasniegt nozīmīgu progresu armijas samazināšanas un Berlīnes jautājumā. Prezidents Niksons ar Brantu apspriedās divātā prezidenta ovālā kabinetā. Galvenais sarunu temats bija labākas izredzes attieksmju uzlabošanā ar Pad. savienību un Berlīni, par kuru pēdējā laik notiek sarunas starp ASV, Pad. savienību, Angliju un Franciju.

Austrumvācijas komūnistu partijas jaunais vadītājs Erichs Honekers atklāja Austrumberlīnē valdošās sociālistu vienības (komūnistu) partijas 8. kongresu. Honekers savā runā noradīja, ka vēlas novērst kavēkļus Austrumu - Rietumu pūlēs saspīlējuma atvieglināšanā Eiropā. 58 g. vecais partijas vadītājs novilka noteiktu līniju starp savu samierināšanās politiku un priekšgājēja Valtera Ulbrichta stingro līniju. Ulbrichts bija palīdzējis atklāt kongresu, bet pēdējā brīdī to boikotēja, aizbildinoties ar slimību, kaut gan dienu iepriekš bija labā izskatā un saulē iededzis veselīgi brūns, kad viņš sagaidīja kongresa delegācijas, ieskaitot padomju partijas vadītāju Brežņevu. Veselības biļetenā bija sacīts, ka 77 g. v. Ulbrichts cieš akūtu asinsrites traucējumu.

Honekera 6 stundu ilgā runa saturēja pazīmes, kas krasi no virzījās no Ulbrichta politikas un asi kritizēja viņa vadības veidu No Austrumeiropas avotiem izriet, ka galvenās atšķirības starp Ulbrichtu un viņa pēcteci Honekeru ir saimnieciska un vadības veidā. Ulbrichta nesaskaņas ar Maskavu bija galvenokārt ideoloģiskajā plāksnē. Novērotāji bija pārsteigti par mazo uzmanību agrākajam vadītājam Ulbrichtam. Honekers, kas atvietoja Ulbrichtu tikai pirms dažām nedēļām, novēlēja viņam „labu veselību un vairāk radoša spēka viņa aktivitātēm partijas vadības kolektīvā". Honekers sevišķi uzsvēra kolektīvu, ko vēlāk atkārtoja savā runā, vainojot Ulbrichta vadību „subjektīvisma parādībās un kolektīva noraidē". Viņš turpināja: „Ir daži biedri, kas aizmirsuši ievērot kritikas un paškritikas vērtību. Viņi domā, ka ir gudrāki par kolektīvu un viņiem nepatīk konstruktīvi slēdzieni Viņi domā, ka ir nemaldīgi un neaizkarami. Kolektīviem spēkiem ir jālabo šāds nostājas veids."

Saskaņā ar komūnistu avotiem, Honekers atvietojis Ulbrichtu ar Pad. savienības atbalstu, kad pēdējais apgrūtināja Maskavu ar saun lielo stūrgalvību Honekers skaidri noteica Austrumvācijas jauno politiku attieksmē uz Berlīni un valsts statusu internacionālos jautājumos. Ulbrichts pārstāvēja, ka Rietumberlīne ir „atsevišķa politiska vienība", kamēr Honekers runāja par „pilsētu ar speciālu politisku statusu". Viņš apsveica „četru lielo" sarunas par Berlīnes situācijas uzlabošanu un vēlēja viņiem sekmes, ko nekad nedarīja Ulbrichts. Pretēji Ulbrichtam Honekeds notušēja Rietumvalstu, ieskaitot Rietumvāciju, nevēlēšanos diplomātiski atzīt Austrumvāciju, kas vienmēr bijis Ulbrichta iemīļotais temats.

Apmelējiet Rīgu

UN 40 CITAS „PASAULES GALVASPILSĒTAS" TORONTO 8 DIENU LAIKĀ PAR $3.00

Viss, kas jums vajadzīgs, ir CARAVAN 71 PASE

Tuvojas karavānas laiks Toronto. Jums atkal būs iespējams apskatīt „RIGU" un vēl citas 40 galvaspilsētas Toronto. šī būs trešā, lielākā un labākā „Caravan 71",

ko varēsit apmeklēt ar šo PASI, kā arī laimēt atvalinājumu Akapulko. Izloze notiks visā drīzumā, tādēļ iegādājaties par $3.00 PASI, jo vēlāk tā maksās $4.00. Pases var iegādāties jau tagad: biļešu kasē — Eatons Queen ielā, College ielā, Yorkdale-Simpsons Travel Service, Downtown, Yorkdale Sherway. Pasūtinājumu veidlapas dabūjamas Customer Service, Fairview un Cedarbrae; Moodey's kolonnādē, Arcade ieejas karšu aģentūrā, 137 Yonge Št., Gray Coach Terminal, kā arī jūsu pašu paviljonā. Tuvākai informācijai zvaniet 363-2389 vai 363-0792.

Līdz šim atvalinājumu laimējuši: V. Lethmets, E. Z. Lyle, G. Meyers, M. G. Bailey, M. Kivilo, Tonu Toome, Adele Kittask, Lee Hawkins, Mrs. S. Kawaguchi, Mrs. Bruce W. Parker, Mrs. J. Whitting, Miss J. Huggins.

CARAVAN '71
BOX 4026
POSTAL STATION "A"
TORONTO 11, ONTARIO
CANADA

Yes, I want to be a world traveller in Toronto and also enter the Caravan Acapulco Vacation Draw. Please send me ..... passports at your special advanced price of $3.00 each. My (cheque, postal money order) in the amount of $..... is enclosed.

Name .....
(Please Print)
Address .....
City ..... *Zone* .....
Province (State) .....
(Mail orders accepted until June 20, 1971)

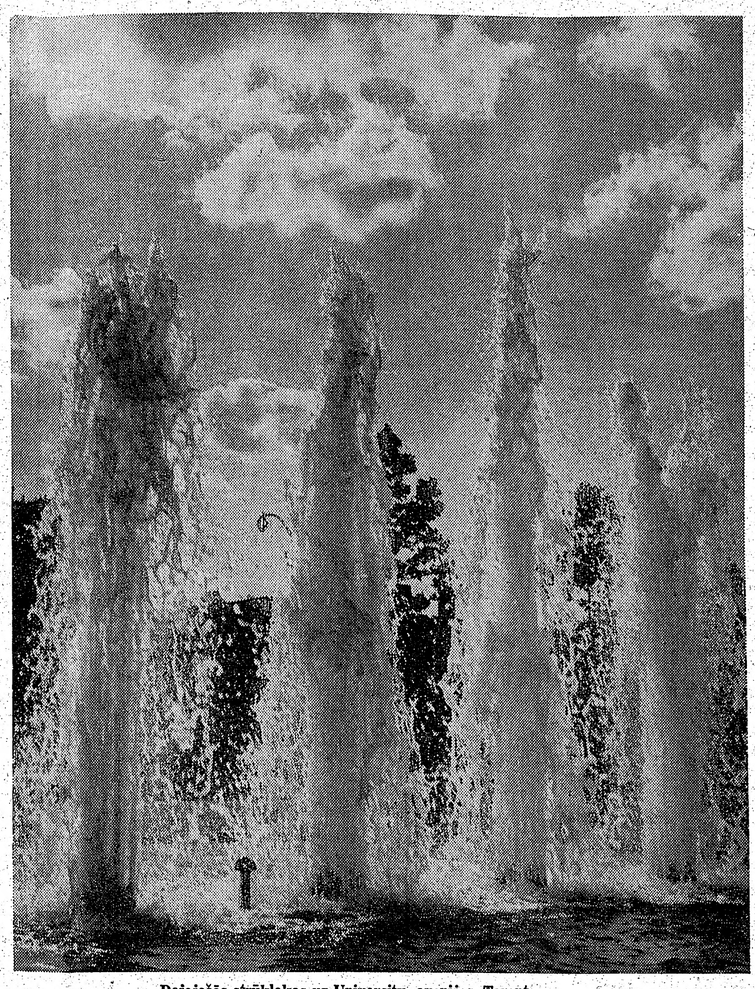

Dejojošās strūklakas uz University avenijas Toronto.

AKTUĀLAIS KATĀDĀ

☆ Divu dienu sanāksmē Kvebekā nacionālās vienības (Union Nationale) partija par savu jauno līderi izraudzīja Gabrielu Lubjē (Loubier). Partija, kuras pēdējais vadītājs bija Žanžaks Bertrāns, pagājušās provinces vēlēšanās ieguva tikai 20% iedzīvotāju balsu. Tās izredzes Kvebekā arī nākotnē nav spožas. No 108 vietām parlamentā 72 ir liberāļiem, nacionālās vienības partijai 17, kreditistiem 12 un kvebekiešu partijai — 7 vietas. Lubjē nekad nav bijis ievērojams Kvebekas politiskajā skatuvē; 1966. g. viņu iecēla par tūrisma un zvejniecības ministru.

☆ Senāta nabadzības komiteja konstatējusi, ka mazturīgie Kanadā aizmaksā nodokļos daudz lielāku daļu no saviem ienākumiem negā, piem., tie, kas gadā nopelna ap 10.000 dol. Pirmie maksā tiešos un netiešos nodokļos ap 54—60% no sava ienākuma, kamēr otrie tikai 37—38%. Pagājušajā nedēļā iesniegtajā federālo nodokļu sistēmas grozījumā paredzēts atcelt ienākuma nodokli apmēram miljonam mazturīgo iedzīvotāju un pensionāru, kā arī samazināt gada nodokļu likmi vēl 5 miljoniem kanadiešu. 750.000 iedzīvotāju atsvabinās no ienākumu nodokļa, jau sākot ar šāgada 1. jūliju. Nodokļu slogu samazinās nāošajā gadā arī visiem precētiem nodokļu maksātājiem, kam vienīgie ienākumi ir darba atalgojums.

☆ Iekšlietu ministrs Pelletjē CBC televīzijas intervijā „Wieekend" solījās nekavējoties atsaukt piešķīrumus ikvienai jauniešu programmai, kas līdzekļus izmanto politiskai propagandai. Viņš pieļāva iespēju, ka programmu izmanto arī sociālisti vai separātisti, bet šaubījās, vai atbalsta lietotāju starpā ir arī komūnisti. Otavas 24,7 milj. dol. programmai jauniešu atbalstam atsaukušies 2600 atbalsta lūdzēju grupas.

—ns

Ne mūžam nedabūju,
Ko dabūju Jāņu nakti:
Es dabūju meitas vārdu,
Meitas vītu vainadziņu.

Dadža karikatūra

Pro futbols
Varsity stadionā
METROS
PRET
MONTREAL
svētdien, 27. jūnijā,
plkst. 3 p.p.
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā $2.00, $2.50
visos MAC's piena veikalos

(Pārnesums no 5. lpp.)

Man mut bij pil a spek un rupmaiz, bet pa zīm, ka rūnšaus laiks i beidzes, es puikem parādej a rok uz mežpus. Tā mēs viene miere varēj uzsākt finăl spēl, jo tādes sacīkstes laiks steidzes ātr. Rūnšan a nekād liele neiznāc, bet klusībē es punktierej, kure viet celt mājiņ, ku stādes āblīts un zemens. Uz vesel pūrviet zem vārs ieriket pat kaņeps dobs un sēkls vārs izsūtet a kultūrs apmaiņ no Valmier. Es nebij vēl vis līdz galem izdomejs, ka Emiš a pierkst radej mākoņes, ku gaise sāk jou šout raķets. Mēs ab a Cīpsl viene leciene bij katrs sove outiņ kaste iekše un steidzes pēc godalg. Motors rūc lab un ceļš priekše bij tīrs, bet tov brīnam — man izlikes, ka broucameis stāv uz viet. Es pamet acs uz otr pus un redzej. ka ka Cīpsl Miķels a izlāzs gāl pa log āre un skates uz lej. Es domej, ka viņem sametes slikt dūš, bet ta es dziedej, ka turpat blaks Emiš rune: „Kā tes varej gadtes, ka visem astoņem ritņem gaiss izsprucs āre un rieps saspiedšes pie zem kā vecs ermoņiks."

„Vel puiks," otre puse rūc Miķels un rāpes āre no sov autiņ. „Tādem sadod a slots kāt pa apdrošināšen biedreb."

Es jut, ka vis tā ķibel sāk kāpt gāle un kājs a palik tāds jurcegs. Bet tālab mēs neva laist pose zems gabal a vasar mājiņ un zemeņ dobem. Es atspiedes pret Miķel, Miķels pret man un tā pa abem mēs uzsāk kopeje ceļ uz uzvar.

Mās nebij vēl necik tāļ tikuš, kā tuse kād sieviš balse iesouces, la lases no ceļ nost. Mēs pagriezes apakaļ un ieroudzej, ka vien siev elsdams stūm bērn ratiņs a tād liel klumzak iekše, kam roks un kājs kārjes kā pātags un pines ritņes. Pēc laiciņ vēl viens aizsteidzes mums garem,tačke stumdams tād paš vedame. Ka mēs a Cīpsl nonāc sacīkš viete, tur priekše bij jou labs bariš, kas kārej uz liele godalg. Div gulejs ougšpēds zeme, viens stāvēj četrrāps, kā ziergs pie pienotavs steliņ, tas no bērn ratiņem biji izgazes āre un siev viņ lamdams stutej uz kājem. Otre stūre tāds bariš bij saķēršes rokes un dziedej nerātnes Jāņ dziesms. Puķpodiņ Ješk stāv a ozolkron gāle aiz galdun šķierstej papīrs. Mēs a Miķel stūrej taisn uz viņ un prasej, la rakst kontrakt uz abem vārdem.

„Kād kontrakt?" Ješk izlikes, ka viš nekā nezin.

„Pa to paš zems pūrviet," mēs ab viene balse iesouces.

„Va jūs neredz, kas te notiekes," Ješk izlikes noskaites. „Jūs katrs dzīve zaļ sove stūre, atstāj man te vien paš, le es roujes zaļes mieses. Es tev, Kriš, pierakstej tieneš komiteje, bet Cīpsl Miķels izpildej šans biedrebs iestāšnes anket. Viens man te uzbrouc a tačk uz kāj, un būs vēl jāiet slimnīce. Va traks, kā sāp," Ješk nejouk saškiebs ģim iesouces un sāk lēket uz vien kāj.

„Bet kā ta a to zems gabal? Miķels vēl izbrīnjes ieprasjes.

„Godalg šogad paliek nepieškirt, jo neviens no sacīkš dalībniekem nou izturejs konkurs, bet noluzuš jou priekš beigem," Ješk paziņoj sov Zālman spriedam un pagriezs mums mugar, aizlec uz vien kāj krūmes kā zaķs.

Es a grūt sierd saķēr vece droug Cīpsl Miķej aiz plecem un tā pa abem mēs meklej ceļ apakaļ uz to viet, ku mūs outiņ stāvēj bez apdrošināšan pieplakuš zemei.

Kriš Kepals